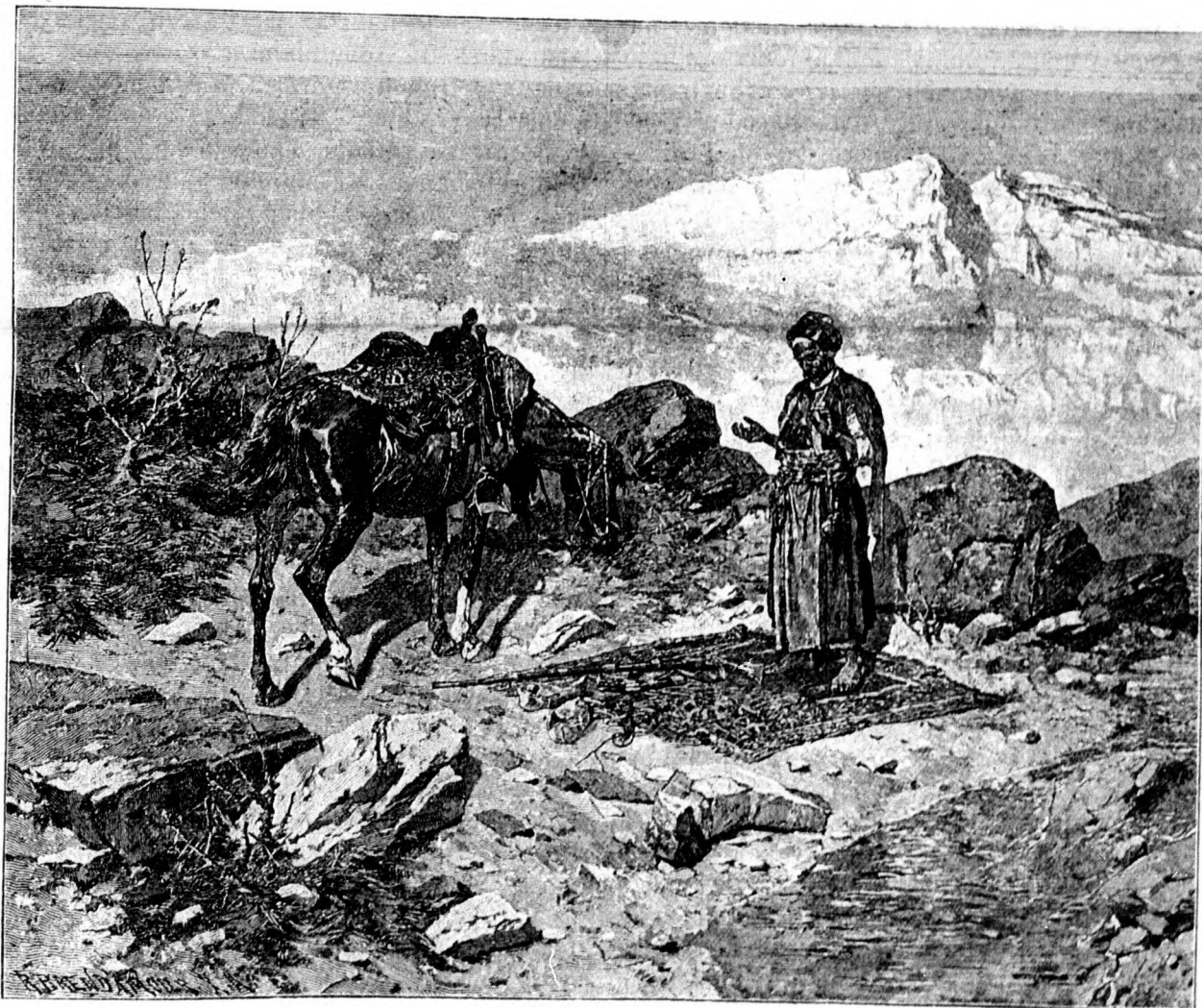

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 ĽUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Modliaci sa Turek.

Sprostredkovanie práce.

Popri hmotnom zaopatrení robotníkov na ten čas, keď zostanú bez práce, o čom sme v minulom čísle hovorili, základne by napomohlo hmotné polozenie robotníkov, keby bol po celej krajine dobre sriadený dotaz po práci a po robotníkoch.

Keď sa bližšie prizreme tejto záležitosti, vidíme, že sa u nás v tomto ohľade posavád len veľmi málo podniklo. Prácu sprostredkujúce kancelárie, jaké si obzvlášť v našom hlavnom meste zariadily jednotlivé odvetvia priemyslu v lone svojich sborov, nezodpovedajú vytknutému cieľu preto, pokiaľ sa ohmedzujú len na robotníkov v obvode hlavného mesta sa nachádzajúcich a ani týchto všetkých nedržia v evidencii, lebo hlásenie sa v kancelárii nenie nútené, čo veľmi marí námahy prácu sprostredkujúceho odboru a to je na škodu obom, jako prácu hľadajúcemu, tak i prácu dávajúcemu. Výnimku robia v tomto ohľade poľní robotníci. Ministerstvo orby totižto prevzalo na seba úlohu sprostredkovania po celej krajine. Tu sa hlásia statkári a udajú koľko robotníkov potrebujú a na jaký čas, a tu hlásia sa tiež aj robotníci, ktorí prácu hľadajú.

Pri pojímaní tejto záležitosti musíme predne brať do ohľadu, koľko zamestnávateľov hľadá robotníkov obzvlášť v lete ku stavbám, regulovaniám riek atď. a koľko robotníkov sa v takýto čas nachodí bez práce. Zamestnávateľa pri verejných prácach nútení sú často zaopatrovať si robotníkov z cudzozemska, a pri tom na každom kroku stretáme sa s domácimi robotníkmi bez práce, ktorí by radi pracovali, ale nemôžu najst prácu. Čo je teda príčinou toho, že pokým na jednej strane hľadajú robotníka tak rečeno s lampášom v ruke, zatým na druhej strane robotník súc bez práce, umiera hladom?

Hlavnou príčinou tohoto neblahého stavu je to, že *nevedia jeden o druhom*. Zamestnávateľ hľadá robotníka a robotník zamestnávateľa. Práca chvalabohu je v Uhorsku došť, lenže sú pri nej zamestnaní cudzozemskí robotníci, ktorí v húfoch prichádzajú ku nám a zamestnávateľa ich musia s radosťou prijať, lebo rýchle nedostali väčší počet robotníkov domácich. Vláda prísne nakladá podujimateľom krajinských prác, aby zamestnávali robotníkov domácich, čo je ostatne aj mravnou povinnosťou každého, že keď prenajal prácu platenú našimi peniazmi, aby platil tieto našským rukám. A čo vidíme? Pri všetkých veľkých prácach sú zväčša zamestnaní robotníci cudzozemskí, obzvlášť Taliani. Námetka, že sú Taliani vraj schopnejší k stavbám železničným a kamenárskym, platí len potiaľ, nakoľko nebolo inakších pri ruke.

Tomuto neblahému polozeniu musí byť odpomožené a síce v prospech jako zamestnávateľa tak robotníka, lebo odpomožením tohto stavu prekazí sa vynášanie našich groší do cudzozemska, čím len my chudobnieme.

Táto reforma by sa mala započaf spísaním všetkých robotníkov dľa obcí a síce koľko a jakého odvetvia je v tej obci zamestnaných a nezamestnaných, koľkí sú hotoví v každom čase ísť pracovať a koľkí sú to vstave len v istý čas a kedy vstúpí do práce. Takto správne prevedené soznamy robotníkov spísaných dľa obcí mali by sa zaslať stoličnej vrchnosti, ktorá v spojení s miestnymi zamestnávateľmi by rozhodla, koľko robotníkov dostane prácu doma, v mieste a koľko ich má oznámiť prácu sprostredkujúcemu úradu, ktorý by bol ako na najvhodnejšom mieste v Budapešti zariadený, tak jako sa to deje s poľnohospodárskymi robotníkmi. Tu by boli všetcia oznámení robotníci držaní v evidencii dľa oznámenia jakých prác sú schopní a dľa ich okolia, v ktorom sa sdržujú. Zamestávateľ by sa potom nemusel sháňať za robotníkmi, ale by odišiel alebo písal jednoducho do ústredného prácu sprostredkujúceho ústavu, oznámil by počet a jakých robotníkov chce zamestnať a úrad by pozval toľko z toho odboru robotníkov, jakých potrebuje.

V prípade zavedenia takéhoto úradu by boli nielen cudzozemskí robotníci vytisnutí z krajiny — každá krajina nech sa stará o svojich — ale by bolo naším odpomožené tak, že keď sa odoberú zo svojho rodiska, nemuseli by sa túlať pešo z mesta do mesta a čakať na prácu v cudzom meste, ale by šli spolu v určený čas, na jedno miesto a na istú prácu a nie pešo, lebo robotníkov, keď idú húfne na jedno miesto za prácou, vezie železnica odpoly zadarmo. Liptovskí murári, nitrianski tesári by cestou takého úradu boli v stálom spojení so zamestnávateľmi a vedeli by vopred kde, za jak dlhý čas a jakú prácu budú vykonávať, čím by boli nielen sprostrení horudanych nerestí, ale by vyhrali i na čase a čas je hotový peniaz, stavitelia železničných dráh by si zaopatrovali robotníkov domácich, čo by vláda veľmi ľahko mohla aj prípadne kontrolovať.

Túha po nadobudnutí zkúseností zavedením takéhoto ústavu nebola by ani najmenej hatená, lebo ten, kto by chcel ísť prácu hľadať voslep, to by jednoducho pri vidimovaní svojej robotníckej knižky oznámil patričnému úradu v tom mieste, pritom všetkom ale poskytnutá by mu bola tá výhoda, že by sa mohol listovne obrátiť na ústredný prácu sprostredkujúci úrad a tázať sa, kde a kedy by dostal prácu na tom alebo inom mieste. Takýmto spôsobom by nebol vy-

stavený takrečenej vandrovke, na ktorej prečasto musí chodiť od dverí do dverí s klobúkom v ruke prijímať almužnu a obyvateľstvo by bolo zachránené od pýtania vandrovníkov, ktorí často keď na jednom mieste nedostanú milodar, na druhom mieste nútení hladom — ukradnú.

Je pravda, žeby udržiavanie takéhoto ústavu a spisovanie robotníkov dľa obcí spojené bolo s výdavkami, ale tieto ostanú nepatrnými v pomere k tým výhodám a k jeho blahodarnému účinkovaniu v prospech robotníckeho ľudu, o ktorý sa starať obzvlášť teraz je najsúrnejšou povinnosťou všetkých štátov. A žeby sa zavedením tejto sociálnej reformy blahobyť pracovného ľudu pozdvihol, o tom svedčia summy, ktoré od nás vynášajú cudzozemskí robotníci, ktorí každoročne zaplavujú naše kraje, čo svedčí ďalej ale aj o tom, že pláca za prácu u nás je ešte obstojná, keďže putujú za ňou k nám robotníci z cudzozemska.

Slovo k rodákom.

Hnev je planý radca a zafatosť i neústupnosť sú oné vlastnosti, ktoré nielen že nič dobrého nevyvedú, ale ešte aj to, čo najdu, zniročia. Rozbroje, ktoré v Belgicku, Francúzsku, Rakúsku a z čiastky už aj u nás spatrujeme, a ktoré jedine neohraničená zášť a bezuzdná neústupnosť zapríčinily, sú nám toho dôkazom. Kto vždy, všade a vo všetkom chce mať pravdu, ten jej obyčajne vôbec nemá. Historia nás všeličomu učí len tomu nie, žeby v svete niečo večným, nezmeniteľným bolo, a predsa nájdú sa uchvátení a uchvatní ľudia, ktorí napriek zrejším protidôkazom, výsady predkami snád oprávnene používané i dnes, keď oprávnenosť zmizla, si osobujú. Takíto prechvatní ľudia sú vôbec klerikáli. Sú to ľudia, ktorí veškerú moc a vládu, právo i auktoritu jedine a výlučne pre cirkev požadujú, a tejto všetko ostatné podriadíť by chceli.

Boly časy, kde ovšem všetka vzdelanosť, osveta, zaujatosť a ráznosť v rukách umele sriadenej cirkve sa nachodila, a tak štát, obce i rodiny v službe cirkve stály. No vzdelanosť sa ale zmohla, osveta rozšírila, zaujatosť sovšeobecnela, a tak potom i práva i úlohy musely byť delené medzi tých, ktorým patrily.

Upovedomelý, vzdelaný svet žiadal a zaujal svoje práva, vycobyl, upevnil i udržal svoju občiansku i osobnú slobodu, ktorú si zákonami zabezpečil. Počínanie národov v tomto ohľade i smere bolo mierne, slušné a vlastné práva cirkve všemožne šetriace. Vierovyznania sa s novými zákonnými a právnymi pomerami aj spriatily, — nie tak ale jedna čiastka katolíckeho kňazstva.

Táto nemohla podnes oželiť ztratu štátnej i občianskej nadvlády a podnes usiluje sa túže keľ aj utajene a krivými cestami vydobyť. Boj tento menujeme : orbou klerikalizmu oproti štátu a občianstvu. Aké prostriedky používajú klerikáli v tejto borbe v cudzozemsku, nejdeme sa tu ná rozpriadať, no podotkneme niektoré u nás upotrebované.

Klerikálnu stranu zastupujú u nás ľudári, ktorí — aby pospolitosť podviedli a v službu svoju upúťali, — neostichajú sa luhaf, že je u nás kresťanská viera v nebezpečensťve, že štát uhorský kresťanské náboženstvo vykynožíť zamýšľa a počína a že tedy nutná potreba je, aby sa každý kresťan k nim pripojil, ktorý vraj «až do poslednej kvapky krve za vieru kríž, Pána Boha a kráľa» bojujú. — Nuž to je jednoduchá a bezočatá lož. Lebo po prvé, ku takémuto boju oproti štátnym ustanovizňam a medzítkam niet vôbec žiadneho základu ani príčiny, a za druhé za vieru, kríž Krista a cirkev bojujú misiónári medzi pohanmi a inovercami — a u nás oni kňazia, ktorí sväté povinnosti svojho posvätného stavu plniac, hlásajú evanjelium, poučujú ľud a utvrdzujú vo viere, vystrihajú od hriechu a vedú ho po ceste vedúcej do slávy večnej. To sú bojovníci Kristovi, nie ale pajáci ľudárski, ktorí opúšťajú kostoly a hrnú sa do kortešských shromaždení; ktorí modlitbu i sviatosti k cieľom kortešským zneužívajú, a ktorí faleš nad faleš hromadia k dosiahnutiu sobeckých cieľov. Že slová a tvrdenia ich sú podvod, klam a lož, vidíme so dňa na deň. Veď ich počúvame sem a tam po krajine a veď máme príležitosť čítať to v ich kresťanskými (?) prezívaných časopisoch.

Predovšetkým so dňa na deň roztrubujú úbohému ľudu, že štát náš je *beznáboženský*, súčasne ale ustavične tvrdia aj to, že štát náš je *zедnársko-židovský* — Nuž kresťanskí páni ľudári, čo že je pravda? Aký že je ten náš štát? Ak je židovský, — je ale beznáboženský; — ak je beznáboženský — nemôže byť ani židovským. Že je toto tak, to len hlúposť a podvodnosť ľudárska neuzná. — Ale v skutočnosti obe ich tvrdenia sú nepravdivé, falošné, — lebo štát náš nie je ani beznáboženský — vlastne ako to oni rozumejú: proti-kresťanský, — ani židovský. Štát náš, ako vôbec všetky štáty, nie je vôbec cirkevný, ani nebude nikdy. Štát je jednota národná, občianska, politická, nie ale náboženská.

Za druhé ľudári nadišputovať by chceli ľudu, že štát náš je nekresťanský, ba *proti-kresťanský*. Nuž toto tiež mierne rečeno, nie je pravdou. Všetky naše zákony, ustanovizne sú plné kresťanského ducha, kresťanskej morálky a kresťanskej slobody. O tom je a musí byť každý občan presvedčený, lebo protivu toho nikde nenájde, iba v blúznivých

tvrdeniach pošetilých buričov. Že ľudári v pošmúrnosti svojej za kresťanstvo jedine katolíctvo považujú, za to nik nemôže. Že sú sami nekresťanskí, to je jedine ich nešťastím. Lebo veď ktorá idea je kresťanskejšou nad ideu slobody náboženskej? A ktorá nekresťanskejšou nad ideu nadvlády jedného vierovyznania nad všetkými druhými? Nevedia o tom ľudári? I ovšem vedia — ale nepasuje im to do krámu. Nevedia čo nastolíť ľudu, nevedia čo mu sľubovať, — tedy klamú ho tým, že mu vraj ktosi odoberá vieru, ktorú vraj oni zastávajú a ľud k boju náboženskému vyvolávajú. — Že im ale ani takéto blúznenia nepomôžu, mohli sa dostatočne presvedčiť. Búria, štvú od rokov — a ľud je spokojný. Lebo búrenia a štvania nemajú základu. Keby viera i čo ako máličko bola v nebezpečenstve, milióny bojovníkov by sa zjavilo, že ale nielen krivda sa jej nedeje, lež ona práve najväčšej úcty a ochrany požíva, táraniny ľudárov len smiech zapríčinia. Že ale ich nesvedomité štvania predsa sú škodnými, to sa nedá tajiť, lebo oni zapríčiňujú rozbroj a hatia rozvažných činiteľov v osožnej práci. A preto bol by čas, aby vstúpili do seba a pochopili, že «beda tomu, z koho pohoršenie pochádza.»

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Ministerský predseda Széll bol v pondelok a v utorok vo Viedni a oba dni bol dlhší čas na výsluchu u kráľa. Hovorí sa, že v prvý deň, totižto v pondelok predniesol kráľovi, čo sa udalo v Uhorsku behom posledných dvoch mesiacov, odkedy totižto nebol u kráľa na výsluchu. V utorok ale vypočul kráľ mienku jeho v otázke rakúskeho politického rozpoloženia. Po výsluchu u kráľa radil sa náš ministerský predseda s rakúskym ministerským predsedom u ministra zahraničia.

Povráva sa, že rakúska vláda chce od našej vymoť pozdviženie kvóty, v ktorom páde by, vraj, bolo o mnoho ľahšie do poriadku priviesť rakúske pomery. Je to čudná žiadosť, my máme zaplatiť trovy hašterenia sa rakúskych stránok.

Ministerský predseda vrátil sa v stredu rano nazad do Budapešti, kde dopoludnia vydržoval ministerskú poradu, na ktorej predniesol čo vykonal vo Viedni.

Záverečné účty z r. 1898 ho. Účtovná stolica so-stavila už záverečné účty z roku 1898-ho a zaslala ich ministerskému predsedovi. Jako sa „Budapesti Hirlap“ dozvedá, zvyšok obnáša vyše 20 miliónov zlatých. Je to pekný výsledok.

Jako smýšľa ministerský predseda Széll o rakúskych pomeroch. Rakúska ríšska rada, jako vieme, je nateraz všetko iné, len nie svorná, práce schopná sku-

penina rakúskych vyslancov. Jaknáhle sa ju opováži rakúska vláda svolat, nastane zase taký boj, jaký vídavať zavše v krémách po polnoci. A voči tomuto poľutovania hodnému stavu rakúska vláda stojí úplne bez rady a pomoci. Predbežne iné nechce od rakúskej ríšskej rady len to, aby aspoň pokojne vyvolila členov delegácie, ktoré majú ustáť rozpočet spoločných ministerstiev. Ale nateraz niet výhľadu na toto, lebo v Rakúsku sa už teraz vyhrádzajú nemeckí opozičionalisti, že nielen že nevyvolia členov delegácie, lež že ubijú ministerského predsedu, jak sa ukáže v ríšskej rade.

Ktosi sa opýtal nášho ministerského predsedu, čo myslí o stave panujúcom v Rakúsku. Na túto otázku udajne odpovie vyslanec Ferdinand Horánszky, ktorý v nedeľu — 10-ho tohoto mesiaca — bude účty skladať pred svojimi voličmi. Ponevác je Horánszky dôverníkom ministerského predsedu, očakáva sa, že pri tejto príležitosti objasní aj všeobecné politické rozpoloženie krajiny.

Z Rakúska. Celý politický svet rakúsko-uhorskej monarchie točí sa teraz výlučne okolo Rakúska. Rozorvané rakúske politické pomery vplývajú aj na náš politický život tým, že sme v neistote ohľadom toho, či sa delegácie budú môcť vydržovať alebo nie. Ponevác čas veľmi napreduje, v Rakúsku prichytili sa celou silou, aby vyrovnali protivy medzi Nemcami a Čechmi, ktoré sú príčinou toho, že rakúska ríšska rada nenie práce schopnou. Kráľ posledne povolal k sebe baróna Chlumetzkeho, tohto skúseného rakúskeho politika, na jehož radu pri dvore tak mnoho dajú a poveril ho, aby spravil poriadok medzi nepriateľskými stránkami, vlastne aby našiel spôsob, jako by bolo možno svolat delegácie riadnou zákonnou cestou.

Barón Chlumetzky rovno z Išlu išiel do Rátótu k nášmu ministerskému predsedovi a keď sa s ním dlhší čas radil, odcestoval do Viedne, kde začal vyjednávať s hlavnými činiteľmi rakúskeho verejného života.

Jaknáhle sa kráľ vrátil z českých manévrov do Viedne, hneď povolal k sebe nášho ministerského predsedu, zatým grófa Goluchovského, spoločného ministra zahraničia a rakúskeho ministerského predsedu gr. Thuna, s ktorými sa dlhší čas radil. O porade dosiaľ nevie sa nič istého. Kráľ odcestoval v stredu zase na vojenské manévry a kým sa nazad nevráti porady budú odpočívať.

Zo Srbska. Jovan Ristič, jeden z najvýtečnejších politikov Srbska zomrel 4. tohoto mesiaca v 68. roku svojho života. Ristič bol viackrát ministerským predsedom, dvakrát bol tiež regentom, asfice počas maloletia kráľa Milana a neskoršie kým bol terajší kráľ Alexander maloletý. Hlavným ťahom politiky Rističovej bolo: klonenie sa Rusku a nenávisť oproti našej monarchii. Ristič všetky svojej sil a schopnosti obetoval vlasti svojej, ktorej preukázal po čas svojej dlhej politickej dráhy neoceniteľné služby.

Z Francúzska. Dreyfusová pravota blíži sa ku koncu. Výrok bude pravdepodobne budúceho týždňa vyneseny.

V septembri.

Do školy sa hrnú dietky,
Skončili sa vakácie:
Oznamujú sady — polia,
A škola, tá zas ožije.

Učenia slobodu púta,
No slobodu pripravuje:
Vzdelaným je, kto sa učí,
A víťazom, kto bojuje.

V boji žitia prvou zbraňou
Perá sú a šlabikáre:
Blud, poveru, prázdnu pýchu
Ony kladú tu na máre.

Papier, pero, spisy, knihy
Tak osožné sú pre dietky:
Usilovným ako včelkám
Meduplné sladké kvietky.

Dobrodincom je učiteľ,
Bárs aj dietkam zdá sa katom:
Úctu, slávu zaslúži on
V povolani svojom svätom.

 Čo je vlastne odrodilstvo?

S výrazom «odrodilec» stretáme sa jak po časopisoch tak aj v každodennom živote tak často, že za potrebné držíme o ňom v krátkosti mienku svoju rozpovedať.

Čo vlastne znamená slovo «odrodilec»? Zvykli sme ním pomenovať takého človeka, ktorý sa odhodil od svojho rodu, opovrhol svojim rodom ba ktorý často pracuje proti vlastnému rodu len preto, aby napomáhal rod iný, rod cudzí, ku ktorému sa pridružil. Takéhoto človeka nevieme si ani najmenej ctiť a vážiť, ale ani nezasluhuje žiadnej cti a vážnosti, lebo sa odvrátil práve od toho, čo by mu malo byť najsvätejším, najvzácnejším. Takýto človek sa dopúšťa fažkého hriechu, lebo hreší proti matke-zeme, ktorá ho splodila, vchovala, vyživila.

Potiaľto úplne súhlasíme, úplne sa shodujeme s náhľadami turčiansko-sväto-martinských a ružomerských prepiatcov ohľadom výrazu «odrodilec». Oni asi tiež to samé rozumejú pod odrodilstvom, čo sme my tu rozpovedali. Rozchodné sú ale naše náhľady ohľadom toho, čo vlastne má sa rozumieť pod «rodom», od ktorého sa odrodilec odhodil.

Turčiansko-sväto-martinskí a ružomerskí národnostní prepiatci menujú odrodilcom toho, kto je zpomedi Slovákov dobrý uhorský vlastenec a takých je buď Pánu Bohu chvála ohromná väčšina. Dľa nich je jedonkaždý odrodilcom, kto rodnú uhorskú svoju pôdu vrelo ľúbi; dľa nich je každý ten odrodilec, kto s detinskou láskou priznáva sa za syna uhorského národa; dľa nich

odrodilcami sú všetci tí, ktorí čo synovia uhorského národa pracujú na zveladení jeho, pracujú na rozkvetení jeho; dľa nich sú všetci tí odrodilcami, ktorí ačkoľvek slovensky hovoria, predsa všemožne na tom pracujú, aby sa uhorský štát, uhorský národ stal čím slavnejším, čím silnejším; dľa nich sú všetci tí odrodilcami, ktorí blaho svoje hľadajú a nachádzajú v blahu a zveladku milovanej vlasti. Týchto uznávajú a vyhlasuju v Martine a v Ružomberku vychodiace časopisy za odrodilcov a medzi nich v prvom rade počítajú nás, ktorí sa opovažujeme protivu toho veriť a hlásať, čo oni vyznávajú. Aj ohľadom toho, kto je odrodilec, nesrovnávame sa s nimi, lebo my tých, ktorých oni vyhlasujú za odrodilcov, uznávame za hodných synov uhorskej vlasti a dobrých vlastencov.

Lebo čo je našim «rodom»? Zem uhorská, krajina uhorská. Rodom našim je Uhorsko, uhorský štát, ktorý je čo jednotná krajina vradený do počtu europejských štátov. Prvou našou povinnosťou tedy, čo synov Uhorska, je, aby sme túto jednotnú zem, túto jednotnú krajinu ľúbili, na rozkvetení jej pracovali, osobné naše záujmy podrobili záujmom jej. Tedy nie ten je odrodilcom, kto svoj uhorský národ, ktorého synom je, ľúbi, na zveladení jeho pracuje, lež odrodilcom je ten, kto sníva o jakomsi slavianskom rode a napriek tomu, že mu je Uhorsko rodnou zemou, uznáva sa nie za syna uhorského národa, lež za syna jakéhosi všeslavianskeho národa. Odrodilcom je ten, kto rojčí za jakýsi všeslaviansky národ,

miesto toho, aby sa priznával za pravého dobrého Uhra.

My, ktorí vždy máme pred očima len zveladok, rozkvet, blaho vlasti, nie sme odrodilcami, za jakých nás vyhlasujú sväto-martinské a ružomerské časopisy. My tým, že hľadáme predovšetkým na všeobecný záujem vlasti, neprehrešujeme sa proti rodnej zemi, my tým, že pracujeme na tom, aby uhorský národ bol čím jednotnejší, a tak čím silnejší, len povinnosť plníme, ktorú nám nakladá vlasť naša. My sme za to nie odrodilci, že nechceme Uhorsko po deliť na rečové vidieky a tým ho oslabovať, lež práve naopak plníme tým len svoju vlasteneckú povinnosť, keď pracujeme na tom, aby vlasť naša nebola rozpartená na rozličné vidieky, lež aby bola nerozdielna, jednotná krajina, ktorá bude tým väčšiu úctu pozívať, čím svornejší budú jej obyvatelia. My nie sme zato odrodilcami, že sme sa jak sami naučili štátnu reč uhorskú, tak jej osvojenie si aj druhým vrele odporúčame; ani za to nás nik nesmie pomenovať odrodilcami, že čo Uhria nedeme sa bratrickovať s Čechmi, ale ani do Ruska nechodíme a nehľadáme tam podporu proti udajným potlačovateľom.

Tedy len ticho a pomaly s tým «odrodilcom,» lebo palica má dva konce. A jak že ale preto rozhadzujú tak často názov odrodilec, že sa nazdajú, že tým niekoho zvedú z pravej vlasteneckej cesty, nech vedia, že jedonkaždý syn vlasti našej môže byť hrdý na to, že ho naši protivníci pomenovali odrodilcom, lebo ten je skutočne dobrý vlastenec, ktorý zná a aj plní svoje povinnosti naproti vlasti.

DOPISY.

Z Ostrihomu, 3. septembra t. r.

Vysokoctený pán Redaktor!

Ponevác som v týchto obľúbených novinkách žiaden dopis z nášho mesta ešte nečítal, tak beriem pero do ruky ja, prosiac vysokocteného pána redaktora, aby týchto mojich pár riadkov opravili a v „Opravdovom Krestane“ vytlačili dale.

Tu v Ostrihomi veľmi sme sa potešili, keď sme sa dozvedeli, že bude tu postavená katolícka universita a hneď za tým potkala nás ešte väčšia radosť, že Jeho Eminencia kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary po dlhšom čase opäť zavítal do svojej ostrihomskej residencie. Stalo sa vraj niečo v meste, čo, to neviem, čo Jeho Eminenciu na nás vraj roztrpčilo a toto že malo byť príčinou, že Jeho Eminencia dlhší čas nebol v Ostrihomi. Ja však týmto chýrom neverím, lebo Jeho Eminencia každoročne trávi dlhší čas v Balaton-Fü-

rede a tak tejto okolnosti pripisujem jeho dlhší pobyt mimo Ostrihomu. Teší nás teda dvojnásobne, že teraz tie chýry kolovať už nebudú a ak aj volačo bolo z nedorozumenia, tak príchodom Jeho Eminencie je všetko vyrovnané, čomu sa my veľmi tešíme.

Či čo bude z katolíckej university, to je neisté. Predbežne universita postavená nebude. Ako počúvam v tejto záležitosti bola porada v kapituli. Na pamiatku deväťstoročného založenia našej rímsko-katolíckej viery v Uhorsku radi by boli postaviť katolícku universitu v našom meste, kde pred 900 rokmi náš prvý kráľ svätý Štefan dal sa pokrstiť, ale na porade vyrátalo sa, že nateraz niet ešte dost peňazí k postaveniu takéhoto veľkého ústavu. Sám knieža-primas na porade povedal, že ho bolí srdce, keď sa musí nateraz zriecť postavenia takéhoto veľkolepého ústavu, ale nateraz niet ani dost peňazí ani dost duševných síl potrebných ku založeniu katolíckej university a preto treba ešte vyčkať prajnejšie časy.

So žatvou sú gazdovia spokojní, čo uzatváram z toho, že sa neponosujú. Práca na poli je v plnom prúde, a oziminy budú už o pár dní posiate. Nezaškodilo by u nás trochu dažďa.

Pán Boh s nami a zlé preč!

Priateľ.

Zo Skalice, 3. septembra 1899.

Otený pán Redaktor!

Jako je ct. čitateľom „Opravdového Krestana“ známo, miesto mešťanostu v našom slobodnom kráľovskom meste bolo už od dlhšieho času uprázdnené. Zomrel náš hodný mešťanosta Rudolf Mitták ešte v dost mladom veku ku všeobecnému zármutku celého mešťanstva a od tých čias, s malou výminkou, jeho stolec ostal nezaplnený, lebo na jeho miesto zvolený mešťanosta po veľmi krátkom úradovaní nás opustil, obdržiac inde výhodnejšie miesto. Konečne bola prevedená voľba nového mešťanostu dňa 30. augusta za veľkej účasti mestských repräsentantov. Voľba sa previedla pod predsedníctvom pána podžupana Júliusa Markhota a výsledok bol, že za mešťanostu zvolený bol jednohlase pán Ladislav Gernya, kráľ. radca a pens. finančný direktor zalegerský. Pán Gernya je známy ako človek nestranný, vysokoučený, od ktorého očakávame mnoho dobrého pre naše mesto. Ku jeho snahám prajeme mu zdaru a dobrého zdravia.

Ináč u nás niet nič nového. Dobré priateľstvo medzi obyvateľstvom, ktoré boli ľudári svojimi agitáciami porušili, opäť sa zakoreňuje v našich srdciach. A tak je to dobre. Načo že by sme sa mali hrýzť jeden druhého pre politické presvedčenie. Teraz keď by ľudári aj chceli, nepodarilo by sa im taký rozbroj vyvolať medzi obyvateľmi Skalice, jako to urobili pred štyrmi rokmi. Nepodarí sa im to preto, lebo z jednej častky každý sa presvedčil, že cirkevno-politickými zákonami vláda len do poriadku uviedla mnohé záležitosti svojich občanov a z druhej častky teraz už každý vie, že tie

heslá, ktorými ľudia začali bojovať, boli falošné. Daj Bože, aby sa pokoj medzi nami i ďalej upevňoval.

Na našom vidieku je už po žatve, ktorá vypadla stredne. Nikto sa nechváli ani neponosuje. Oaedho dokončia sa i ozimné práce. Vinári na našom okolí hovoria, že i hrozna bude a že i tobo roku budeme sa môcť napiť nášho všeobecne známeho skalického. Len aby ho dost bolo.

S Bohom!

Skaličan.

Klebeta.

Klebeta má starý počiatok. Len vtedy nejestvovala, keď ešte nebolo plotov a naša matka Eva nemala susedky. Ináče vtedy nebol ešte ani jarmok. Lebo jako porekadlo hovorí: nemohly spolu sedieť dve ženy a dve husy.

Medzi tým aj klebeta má rodičov. Jej otec je pomluva, jej matka všetečnosť, starí rodičia sú závišť, sprinúvalosť a túžba po vrave, lebo: daktorý človek preto klebetí, lebo rád pomluva zo závišti. Alebo sa i tak stane, že ponevác nemá doma pre lenivosť čo hrýzť, tak hryzie statočnosť druhých. Mnohí len preto klebetia, lebo keď by nemohli sebe sverenú tajnosť vyrozprávať, naskutku by im rebrá vystavila.

Príslovie hovorí: «mlčať je zlato, hovoriť ale striebro.» Však ale mnohý mužský a mnohá ženská nechce zlato; ani na to nedbá daktorý smrteľník keď ho hlava bolí, nech ho len boky nebolia.

No ale to nenie pravda, že jaknáhle je ženská, už je klebetná. Lebo veru od tejto choroby sú ani mužskí nie slobodní.

Taliani hovoria «dobré, že kura k tkodáka, aspoň nájdeme vajce!»

Je aj v klebete čosi dobrého, lebo aj my prideme na príčinu nerestiam: na ostré jazýčky a chránime sa voľakomu na jazyk sa dostať.

Lebo veru klebeta spôsobí mnoho nepríjemností jak v obci, tak aj v rodinách.

Koľkokrát rozdvójí len nedávno v dobrom pomere žijúce obce. Koľkokrát hodí žeravý uheľ na rodinné ohnište . . . to skusujeme v smutných príkladoch.

Lebo klebeta z jedného blázna učiní sto. Nie nadarmo hovoria, že dobrá povest' chodí o barľách, zlá ale lieta na krídlach. Klebetný človek nepotrebuje dobrý chýr, on vždy len zlý vyhľadáva.

Klebeta aj z najlepšie žijúcich ľudí pretvorí zlých.

Klebeta pôsobí nedôveru medzi podriadeným a predstaveným. Zvadí gazdu s čelaďou, odberie dievčine dobré meno a môže jej pokaziť

najkrajšiu budúcnosť. Zná rozorvať najlepších priateľov.

Jedno druhé príslovie zas hovorí; «najsľadšú hrušku osy napadnú.»

Ale darmo, klebeta predsa spôsobí boľasť a trpkosť v srdci statočného človeka. Lebo chcem-li dakomu na dobrom mene uštrbiť, dostačí jedno-dve slová. Lež na to, aby sme chybu napravili, nedostačí ani sto kázní.

Preto nech rodinný kruh netrpí klebetu čo spoluobyvateľa. I to je pravda, že klebeta je jako mucha. Uhniedzí sa u panstva, u strednej vrstvy aj u chudobného.

Ale beda tomu domu, kde ženyn jazyk siaha za plot. Tam nebude nikdy pokoj, ale zvada, svár a búra.

Na klebety možno privyknuť, jako na bárs-ktoré iné nešťastie.

Viacerí si ju už vo svojom detinskom veku osvoja.

Dobrá matka a vôbec dobrí rodičia pozorujú na to, aby nezanechali defom svojim klebetu čo dedictvo.

Defom i tak nenie dobre všetko znať, počuť, do každej omáčky varechu pchať. Deti nech nečihajú na každé slovo, aby sa nestaly zavčasu zvedavými; lebo ony skoro všetko vyblabocú. Často ani netušíme, že čo sme pred deťmi vyriekli a už to vedia iní.

Nenie radno s klebetným do priateľstva vstúpiť. Pred týmto dobre zatvorme srdce naše.

Už nejedna slza, možno i krv tiekla pre klebetu. Mnoho manželstvi sa rozišlo, mnoho krásnych dní zmizlo!

Usilujme sa teda klebetu vyplieniť z domov svojich, jako jedovatú burinu zo zeme. A. B.

BESEDNICA.

O r e c h.

Jednoho horúceho dňa v lete, keď v hlavnom meste ani stín neposkytoval chládok, a keď sa v nás vzbudí túžba po čerstvom vzduchu na dedine, rozhodli sme sa, že si predsa len kúpime tú malú ovocnú zahradu, ktorá sa uťahuje medzi budínskymi vrchami a ktorá bola na predaj za ľavných podmienok platenia. V prostred zahrady stála jakási malá drevená budova, ktorá slúžila k tomu, aby sme sa mali kam utiahnuť pred neočakávaným lejakom. Tá búda nebola iným, jako väčším dreveným dáždnikom, keď v nej stál i rozkývaný stôl a dve drevené lavice tým cieľom, aby pozdvihovaly pohodlie a krásu ovocnej zahrady.

Horúcosť vtedy trvala už od dlhšieho času a tak spáchali sme tú nepremyslenosť, že sme zahradu kúpili. Naším úmyslom bolo, že odpoľudnia a večery tam ztrávime, nadýchame sa čerstvého povetria, odpočinieme si v tráve, necháme sa poštipať od múch, ztrovime našu vlastnú úrodu, slovom, budeme si žiť pansky. Čo však predsa tvorilo hlavnú vec a čo rozhodlo kúpu zahrady: bol jeden orech. Obrovský, utešený orech s tmavými ratoľestami, ktorý nás všetkých okúzli. Majiteľ zahrady, keď videl, že sa nám pekný orech pozdal, obsýpal ho tisícerymi chválami. Riekol: že jednoročnú úrodu toho orecha ani za desať rokov nebudeme môcť ztroviť a že za orechy behom troch rokov dostaneme späť celý ten obnos, ktorý vyplatíme za zahradu. Božil sa na nebo a zem, že ten orech zpomedzi všetkých orechov je najvýtečnejší a že odborný a zámožný stolár v každom okamihu prečaruje zaň jeden prízemný dom vo Francovom predmestí hlavného mesta. Konečne vyhlásil, že ten orech, hoden jeden dom, rodí nielen mnoho, ale i znamenité orechy. Tofké, ako husacie vajce. Také, že ich škrupinu i dieťa môže rozbiť a takej jakovosti, že za ne na každej výstave sveta môžeme obdržať najväčšiu zlatú medajlu. Jemu sa soviera srdce a plače duša už i pri pomyslení na to, že sa musí rozlúčiť s týmto orechom. Ale okolnosti sú také, že iné urobiť nemôže, musí ho predať. Pred nutnosťou sa kloní, ačpráve vie, že následkom rozlúčenia sa so stromom o desať rokov ostarne.

Keď sme zaplatili prvú rátu a jako noví majitelia prišli do zahrady, skoro ustavične dávali sme sa len na orech, ktorý bol skutočne zriedkavosťou a mohol byť vysoký asi ako trojposchodný dom. Jeho najspodnejší list ani najvyšší človek nebol by mohol rukou dosiahnuť a jeho peň bol tak hrubý, že vyskriabať sa naň bolo prvotriednou nemožnosťou. Keď sme ho obišli, skoro sme až ustali, a potom vždy dobre padol nám oddych.

Bývalý majiteľ zahrady síce nie vo všetkom povedal pravdu. Obzvlášť luhal čo sa týče jakovosti orechov, čo vysvitlo z toho, že orechy boli veľmi malé a ich škrupina tak tvrdá, že i silnému kováčskemu tovaryšovi dalo práce, pokým ho roztkol i keď hneď to najväčšie kladivo vzal si na pomoc. Potom hlubovité bolo i jadro, tak že len s veľkou babračkou, v drobných kúskoch bolo ho možno zo škrupiny vyslobodiť. Pokým sme jeden orech roztkli a zjedli, do tých čias z Budapešte odchodiaci rýchlovlak opustil už i stanicu v Nových Zámkoch a veselo hrmotil smerom ku Prešporku. V tom však starý majiteľ mal úplnú pravdu, že strom rodil veľmi mnoho orechov a že ku ztroveniu jednoročnej úrody boli by treba roky.

S nastúpením jasenných dní, keď orechy už dozrely, prišlo do reči zraňanie úrody. Nádenníci, ktorých sme chceli touto prácou poveriť, nedôrove krútili hlavami a vážne dali nám na vedomie, že toľko žrdiek, koľko je treba ku zraňaniu tých orechov, niet na celom svete. Stažne veľkých morských lodí by boli síce dosť vysoké len že k tým bolo treba chlapa na mieste. Za takýchto okolností väčšia časť orechov zostala na strome, čo

chlapcov toho okolia veľmi oduševnilo. Títo totiž, keď nás už nebolo v zahrade, preškriabali sa cez plot, vydriapali sa na strom a aby sa dostali aspoň k niekoľko orechom, polámaly vetvy. Narobili toľko škody, že konečne stal som si na postriežku a dvúch som nemilosrdne vydral, čo bolo pre mňa zle, lebo pre ľahkú telesnú urážku dostal som sa do pácu, z ktorého som sa vyslobodil len za väčšie peňažné obete.

Vtedy sme už nie s takou láskou a potešením, lež skôr so vzrastajúcou nenávisťou hľadeli na strom rodiaci plané orechy, s ktorého môj syn dvakrát spadol a ktorý takýmto spôsobom i prácu domáceho lekára rozmnožoval. Sused, ktorý bol svedkom nášho roztrpčenia, potešoval nás tým, že orechový strom je taký ako príroda dieťaťa: veľmi rýchle a veľmi ľahko sa zmení. Dnes urodí drobné hlubovité ovocie, o rok o dva ale rodí už veľké, dobré ľahko sa roztkieť dajúce orechy.

Proroctvo suseda sa však nesplnilo, lebo strom rodil ešte menšie, ešte hlubovitejšie a ešte tvrdsie orechy. Taký neužitočný, taký ku hnevu popudzujúci bol to orech, ktorému, neverím, že by sa bolo bárskde na svete našlo páru. Pravda tieto orechy nechcel nikto, krem šuhajcov, ktorí k vôli jednému, dvom orechom lámali vetvy a zahradu zkazili. Riekol som im síce, že si môžu celú úrodu zraňovať a odniesť, ale marne. Toto podujatie bolo by prácou pre nich a takýmto spôsobom nadobudnuté orechy neboly by im ani dobre padly. A veď konečne sú takí lapaji, ktorým chutná len ukradnuté ovocie a to i len vtedy, keď môžu narobiť škody a keď sa aj ich chrbát nachodí v nebezpečenstve.

Keď som videl, že úrodu orechov nechce nikto ani do daru, vtedy sľúbil som istý obnos, aby orechy zraňali a odniesli. Robotníci však, ktorých som k tomu najal, každý do jedného väčšiu summu pýtali a aj to si žiadali, aby som dal ich životy poistiť na prípad nehody, lebo že so stromu možno i spadnúť a v takejto okolnosti že sa krk človeka nachodí v nebezpečenstve. Potom chcel som predať zahradu, ale ani to nešlo. Chýr o mojom orechu rozniesol sa na široko-ďaleko a kupec sa nijako nenachodil.

Je cele prirodzené, že sa nás zmocnilo roztrpčenie, z čoho nasledovalo, že sme našu ovocnú zahradu ďaleko obchádzali. A orechy sme už vôbec nejedli, ani vtedy nie, keď sa nám v prešporských rožkoch v sladkej podobe ponúkali. Orech vzhľadom na nás bol úplne ztratený, obzvlášť počnúc od toho času, keď sme sa i k jednému stolárovi marne obrátili. Riekol, že ten stromenie dobrý orech a že najviac ak je hoden dvadsať zlatých. Lež toľkoto tiež len vtedy, keď ho my sotneme a od ratoľestí okliesneme.

Jedného dňa ponosoval som sa na orech v hostinci a k tomu pýtal som si i radu, čo mám urobiť. Ten pán, ktorý sedel pri mne s ľavej strany a ktorý bol vôbec veľmi málomluvný, nachýlil sa ku mu a šepnul mi do ucha:

— Darujte celú úrodu chlapčenskému sirotinču.

Táto myšlienka sa mi veľmi pozdala a naskutku sadol som si k slobodnému stolu, kde som aj napísal list, v ktorom som s príslušnou úctou dával na vedomie vysokocitenej správe sirotinca, že moju úrodu orechov darúvam ústavu a týmto dávam právo, že so stromu mojej zabrady nachodiacej sa tam a tam môže zráňať a odnieť orechy.

List oddal som rekommandovano, ale preto nemal som pokoja, ba práve naopak, zmocnila sa ma istá nespokojnosť. Obával som sa, že nabídnutie neprijmu, alebo ak neodmietnu, tak mi vynadajú, že som ich oklamal. Slovom nastaly pre mňa ťažké dni, obzvlášť od toho dňa, keď mi správa sirotinca dala na vedomie, že môj šľachetný dar svedčiaci o dobrostrednosti s vďakou prijala a siroty o to prosila, aby sa za mňa a za moju rodinu modlili. V tomto čase veľmi málo zdržoval som sa doma a zahradu som ďaleko obchádzal, aby sa so sklamanými sirotami nepotkal.

Avšak môjmu osudu som predsa vyhnúť nemohol. Jedného poludnia totiž vstúpil do mojej chyže jeden elegantný pán a tri elegantné panie. Dámy trochu zostaly a pán postúpil vpred a poostril si hrdlo. A potom začal hovoriť v mene sirotinca. Hovoril o nikdy nehnúcej vďake, o poďakovaní sa sirôt, o ozvaní sa môjho šľachetného srdca, o dobrostrednosti vôbec, o blahu sirôt zvlášte, o nebeskom požehnaní a o iných takýchto veciach, kedy-vtedy učiniac prestávku, aby ďalej stojace dámy mohli prizvukovať jeho slová.

Zo všetkého toho zvedel som, že úbohé vykommandované siroty orechy zráňaly, v šiestich vreciach do ústavu zaviezly a tak cez celú zimu môžu jesť orechové halušky, čo bolo ich obľúbeným jedlom. Ja som pravda tiež hovoril: o povinnosti, o láske citenej naproti sirotám, o uľavení utrpenia, o napomožení šľachetných cieľov, o orechoch, o orechovom strome a o veľkej radosti. Deputácia podala mi zápisničnú vďaku, aby ma potom oduševnene živila. Tento malý výjav perse nešiel ani pozornosti novinkárov, ktorí sa v novinách rozpomenuli o mne ako šľachetnom ľudomilovi a dar orechov kladli za nasledovania hodný príklad človečenstvu. Vo výročitej správe sirotinca tiež bola reč o dare a bol som v rade tých, ktorí si zaslúžili vďaku chudoby a sirôt, ktorí sú hodní toho, aby sa o nich spomínalo.

Od tých čias úroda orechového stromu patrí vždy sirotinca a od tých čias vždy zaujímam poprednejšie miesto v rade šľachetných ľudomilov. Raz som aj musel ísť medzi chlapecov ráňajúcich orechy, ktorým ma predstavili, a ktorí ma oduševnene živili, ale ktorí — dobre som videl — nie s veľmi veľkou láskou hľadeli na mňa, k čomu zaiste mali príčinu. Ale to je jedno. Preto so mňa stal sa veľký ľudomil. Taký, jakých jest v tomto veľkom meste ešte niekoľko tuctov.

Karol Murai.

HOSPODÁRSTVO.

Pestovanie a opatrovanie ovocných stromov a pustošenie škodlivého hmyzu.

(Pokračovanie.)

Severná Amerika stala sa len speňažením ovociny v ovocinárstve významnou. Bol i tam čas, keď miesto nových ovocných sádov i tie staré vykynožili. Všetko toto ale razom prestalo, keď sa počaly rozmáhať ovocie speňažujúce spolky a odbyť ovociny zabezpečily. Pestovanie ovocinárstva môže len vtedy a natoľko dosiahnuť významnosti, nakoľko je spôsobilé hromadnej produkcie, hromadnej výroby a toto môže provodzovať každý pestovateľ, či je malo- alebo veľkostatkár. S mnohými rozdielnymi druhami, z ktorých z každého máme len malú zásobu, možno kramáriť, nie ale stále a ošoh donášajúce kupectvo započat a vydržať, alebo s inými na svetovom trhu závodit.

Najväčšia čiastka našich hospodárov bez vopred ustáleného plánu chytí sa do práce. Nemajú ohľad ani na podnebie ani na pomery pôdy, nevyberajú do nej patriace a hojný ošoh donášajúce ovocné druhy, najviac idúce za vycifrovaným menom, od nespoľahlivých ľudí, fušerov si ovocné stromy obstarávajú.

Toto sú vo všeobecnosti prednosti nášho ovocinárstva, s inej strany ale aj zaostalosť a nedostatocnosť, čo som držal preto za potrebné spomenúť, žeby som mohol postaviť základné pravidlá, návody, ktoré budúce nasledovať musíme, jak chceme, aby ovocinárstvo v hospodárstve konečne zaujalo slušné a primerané mu miesto.

Žeby sme tedy vo vlasti našej ovocinárstvo mohli pozdvihnúť, musíme každú príležitosť použiť, žeby sme zaň cit zaujatosti, obzvlášte ale u malých hospodárov, zobudili.

Naše ministerstvo orby pripisuje veľkú významnosť pestovaniu ovociny a preto ho i náležitým spôsobom podporuje. K už jestvujúcim stromovým školkám nové zariadenje, obciam bezplatne sušiarne, preše k potrebe dodáva, a cieľom sadenia ovocných stromov tisíce a tisíce stromkov bezplatne rozdá medzi malostatkárov. Skrz svoje medzika teraz už konečne ustálit dalo, ktoré stromy sú pre jednotlivé kraje, stolice k pestovaniu vo veľkom spôsobilé a zodpovedajúce, a tieto v štátnych školkách dalo rozmnožiť a šľachtit.

Všetko ale nemôžeme od štátu čakať, aj samej spoločnosti potrebné je na postati tejto mnoho robiť. Spojenými silami teda hor sa do práce! Ľahšie je spojenými silami i proti nepriateľom z kruhu zvierat a rastlinným chorobám sa brániť, ba i určenie ceny urodeneho ovocia len spoločne ustálit možno. Pekná úloha čaká v jednotlivých krajoch na utvorit sa majúce odpredávajúce družstvá a preto s vďakou môžeme pozdraviť pohyb krajinského spolku v tomto smere.

S uvedením družstvi ovocie odpredávajúcich prestane tá, v terajšom čase všade hlasaná ponosa, že obzvlášte svieže ovocie nemožno speňažiť, ale prestane s týmto spolu i obzvlášte u malých gazdov spozorovaná

ľahostajnosť proti pestovaniu ovocných stromov, lebo ľud keď vidí, že krom domácej spotreby sviežej i suchej ovociny ešte pekný peniaz za ovocie dostať môže, s radosťou sa chytí do rozmnožovania stromov a časom i na to príde, že ovocné stromy i čistiť a hnojiť načim a nebude treba ani toho, žeby sa pustošenie úrodu ovocných stromov na zkažu privádzajúcich húseníc len pod peňažitou pokutou prevádzalo,

Speňaženie tohoročnej hojnej ovocnej úrody myslím dostatočne dosvedčuje moje tvrdenie. Zaujatosť za pestovanie ovocných stromov u malých hospodárov sa všade pozdvihlo. Prajné výsledky už sami v sebe boly dostatočné k tomu, žeby presvedčili obecnosť o veľkom úžitku pestovania ovocných stromov. Tu je tedy ten čas, žeby stoličný hospodársky spolok cieľom rozmnoženia a pozdvihnutia ovocných sádov nadovšetko potrebné stanovily o stoličných stromových školkách previedol, zariadenie obecných stromových školiek a týchto poriadne sriadenie u vrchnosti vymáhal, podjedným i ovocie speňažajúce družstvo utvoril, taktiež Gatenillove sušenie na viac miestach založil, a aby čím skôr potrebné kroky robil cieľom založenia aspoň jednej ovocnej konsumovej továrne.

Stromová školka.

Rozumné pestovanie vysadiť sa majúcih ovocných stromkov koná sa v stromovej školke. Žeby sme ku potrebným, nadovšetko ale nášmu kraju, pôde a podnebiu zodpovedajúcim ovocným druhom čím skôr prišli, treba aby sa v každej obci 7-mym zákonom z r. 1894 predpísaná stromová školka založila, t. j. aby sa obecná vrchnosť o zodpovedné a primerané miesto postarala. Skúsená nevšímavosť obecného predstavenstva pri pestovaní ovociny, obzvlášte ale pri zakladaní ovocných stromových školiek je príčinou toho, že v najviac obciach od rokov stromové školky bez všetkého obrábania úborom ležia, alebo aby obišli nariadenie, niekoľko biednych stromov sa v nich udržuje a o praktickom vyučovaní ani len stopy niet.

Hlavné je, aby sme si na stromovú školku príhodné miesto vyvolili a v tomto ohľade máme pozorovať na nasledujúce:

1. na pôdu, ktorá má byť nakoľko len možno toho tvaru, jaká sa vôbec v tom kraji nachodí, nech je radšej sypká, vodu ľahko do seba pripúšťajúca a vypúšťajúca, nech sa dá ľahko obrábať, nech nenie nadmieru masťná ale ani zlá a planá;

2. na miesto, ktoré má byť čo možno najbližšie k škole, na každý pád ale blízko obce. Voda na polievanie musí byť tiež na blízku, preto jestli možno nech sa školka pri potoku alebo pri rieke nachodí, v protivnom páde na polievanie stromkov dajme v školke studňu vykopať;

3. ohľadom polohy je veľmi želateľné, že by na ovocnú školku určená miestnosť pred severnými vetry chránená bola; južná alebo južno-východná poloha je najlepšia

Proti vplyvu živelných pohrôm, ale obzvlášte proti škodám zajacov najjednoduchšia ochrana je pletená alebo doštenná ohrada, pri doštených ohradách majú sa medzi doskami 4—5 cm. široké škuliny nechať, žeby tak povetrie školkou slobodno previevať mohlo. Stromové školky i živým plotom ohradiť môžeme. Na živý plot sa najlepšie hodí agáč alebo moruše (*morus alba*), kým ale tieto s prospechom upotrebené byť môžu, do tých čias dočasný, z prútia pletený plot upotrebíme.

Pre stromčeky, či sa zo semena či zo štepov rozmnožujú, nádobno, aby pôda bola náležite zkyprená. Toto musíme vykonať dokonalým rigolovaním. V piesočnatej pôde treba zkyprenie na 70, v tuhých pôdach ale na 50 cm hĺbky konať.

(Pokračovanie nasleduje.)

Pôvod ľudskej reči.

Prvé pokusy vysvetliť pôvod ľudskej reči ztrácajú sa nám v mlhe šerej dávnovekosti. Všade, kde sa osвета vyvíjala, v Egypte, Indii a Číne, pokúšali sa o rozriešenie otázky tejto. Najznámejší je pokus Prammelichov, o ktorom povest zachoval grécky historik Herodot. Staroegyptský onen kráľ dal zavrieť dve nemlúvňatá o samote a ich živiteľovi prikázal, aby k nim ani slovka neprehovoril. Očakával že deti samy, svojou ľudskou prirodzenosťou, reči sa domôžu a síce reči pôvodnej, reči najstaršej, matere všetkých ostatných jazykov. Nádej kráľova sa vraj vyplnila. Keď jedného dňa vstúpil k deťom živiteľ, volaly vraj slovo: „bekos!“ Učenci dali na vedomosť kráľovi, že slovo bekos je frigické a značí „chlieb“. Kráľ teda posúdil, že hlad a vôbec životné potreby sú prameňom, počiatkom reči ľudskej a jazyk frigický, že je prajazykom čili otcem jazykov ostatných.

Snáď sa smejete tomuto pokusu starého kráľa egyptského a jeho naivnej domýšľavosti, ale trvalo to tisíc rokov, než bádavý duch ľudský dovedol podať vysvetlenie trochu uspokojujúce. Múdri Gréci hádali sa o pôvode významu slov, ale k ničomu nedospeli. Za týmito zaspala celá vec až do stredoveku, kedy učenci kresťanskí a židovskí rabbi počali sa pilnejšie zaoberať prajazykom, lenže ani to nevedlo k cieľu.

Človek je zo všetkých živočíchov najdokonalejší. I zvieratá prejavujú svoje pocity, vôľu — človek ju musí prejavovať najdokonalejšie. I zvieratá sa dorozumievajú — človek sa musí s druhým dorozumieť najdokonalejšie.

Čo z toho nasleduje? Buď to, že človek razom sa octnul na zemi jako živočích najdokonalejší, alebo že sa len pomaly vyvíjal duchovne. Ale kto verí, že človek bol stvorený jako človek, tomu už táto otázka odpadá, že žil dakedy bez reči. Prvotný jazyk nebol síce tak dokonalý jako gréčtina alebo angličtina, ano ani nebol taký, jako terajších afrikánskych národov alebo asiatských Annamcov ale predsa jazyk, ktorý svojimi zvuky i vnútorným tvarom vynikal ďaleko nad zvuky zvieracie. Bez tohoto jazyka nebol by človek človekom. Mohol byť len s ním stvorený a vyvíjať svoju reč ďalej.

Kto však myslí, že sa rod človečí snáď z nižších vrstiev tvorstva vyvinul; pýtať sa bude, jaký že bol prvotný jazyk.

I my sa to pýtame. A tu vidíme, že trojaký prameň vedie k poznaniu, jaký asi obraz poskytoval prvotný jazyk. Prvým prameňom sú najmenej vyvinuté jazyky divochov, ktoré sú zaiste bližšie k podobe prvotnej než jazyky vo vzdelanosti pokročilých národov. Ale i jazyky najchudobnejšie sú predsa na čiale vyššom stupni vývoju, než aby sa rovnali mohly prvotnej reči. Za druhý prameň môžeme vziať spôsob vývoju, jakým sa zdokonaľuje jedna reč divochov. Tretím prameňom sú počiatky reči detskej. Nechceme povedať, že duševný obzor dieťaťa a jeho prejavy shodujú sa s pomery prvotnými, len chudoba oboch bude dosť podobná. Prvotný človek nevedel viac vyjadriť, jako terajšie dieťa a všetko si tak predstavoval, jako nedospelé diecko. Dieťa keď chce dačo, volá alebo á alebo é, alebo inou samohláskou a tak človek vôbec nemusel pôvodne vyslovovať spoluhlásky, a z týchto len zväčša perné m, p, b, teda: me, be, pe, alebo mama, papa, bibi, bolo. Človek prvotný si zaiste i mimikou, posunkami tváre napomáhal reč, jako to dosavád robia divosi alebo ľudia menej vzdelaní aj vo vášni. Vôbec posunkovanie je znakom nižšieho stupňa vzdelanosti.

Posunkovanie časom ustupovalo reči. Slovník človeka sa obohacoval.

Človek sa vyvíjal duševne, vyvíjala sa i spoločnosť ľudská a potreba rozhovoru s vrstovníkom rástla na vidomoči. Potreba splodila schopnosť. Jazyk dovedol viac a viac hlások tvorí a vo slabiky spojovať. Vývoj jazyka stúpil s duševnou dospelosťou. Malé byly jeho počiatky, ale po stotisícich rokoch vedeli už básnici nimi vyjadriť myšlienky i toho najhlbšieho, najjemnejšieho citu srdca.

A ešte otázku: Koľko bolo prajazykov? Toľko, koľko prvotných spoločností ľudských. Niekde rodina, niekde snáď hneď od počiatku žilo viacej ľudí po hromade. Ale každá spoločnosť ľudská vyvinula svoj jazyk. Ich miešaním miešaly sa i jazyky a tak povstávaly nové. V bojoch pravekých ľudí zaniklo mnoho jazykov. Čím ďalej tým zaniká ich viacej a počet ich sa stále umenšuje. Teraz máme už jazyky svetové, ktoré sa ďalej šíria na ujmu ostatných. Koľko ich zostane na koniec?

Pamiatka kráľovnej. Z Viedne oznamujú, že dňa 11. t. m. predpoludním o 11. hod. v chráme viedeňského cisárskeho burgu odhývať sa budú na pamiatku smrti kráľovnej slávnostné smútočné služby Božie, na ktorých zúčastní sa jeho veličenstvo kráľ. Arciknieža Franc Salvator a jeho manželka arcikňažna Maria Valeria dňa 9. t. m. z Walsee docestujú do Viedne, aby mohli byť prítomní na smútočných pobožnostiach za kráľovnú. Jako ostrihomský knieža-primas Vaszary tak i ostatní arcipastieri

kat. cirkve upravili na kňazstvo svojich diecés pastiersky list, v ktorom nariaďujú zadržanie smútočných bohoslúžieb dňa 11. t. m. na pamiatku smrti kráľovnej, na ktoré sa majú pozvať i vrchnosti a zároveň nakladajú zadržat offeru na chrám Večnej modlitby, ktorý bude postavený na pamiatku kráľovnej v Budapešti.

Pamiatka oslobodenia Budína z rúk tureckých
Dňa 2. t. m. minulo tomu práve 213 rokov, čo uhorské vojská za pomoci lotringenského kniežata Karola vyhnaly Turkov z Budína po 150ročnom drancovaní krajiny. Pamätný deň zasvätili slávnostnou omšou v Corettanskej kapluke Matiašovho chrámu v Budíne. Na oltári tejto kaplny stojí tá socha Bohorodičky, ktorú dal zhotoviť kráľ Vladislav II. z mramoru a ktorú, keď Budín padnul do rúk pohanov, Turci dali zamurovať. Pri dobýjaní hradu od silnej paľby múr sa srútil a socha Panny Marie zjavila sa neporušená na hrozny strach Turkov a veľkú radosť hrad dobývajúciach krestanov.

Kráľ majiteľom domu v Budapešti. Správa priátnych majetkov jeho veličenstva kráľa následkom najvyššieho rozhodnutia, ako sme to už svojim časom oznámili, kúpila pozemok, na ktorom niekedy stála kráľ. kúria a vystaví tam veľký činžový dom. Plány domu už vyhotovil jeden uhorský staviteľ. Kráľov dom bude stavaný na štyri poschodia. Plány a nákresy teraz predložia jeho veličenstvu kráľovi a keď ich schváli, ešte toho roku počnú stavať.

Spíšský biskup Szmrecsányi, jako „Liptó“ píše, na svoje trovy dá obnoviť a o jedno poschodie zvýšiť kat. faru v Lipt. Sv. Mikuláši. Trovy budú obnášať asi 15—20 tisíc zlatých.

Výstava v Segedíne. V Segedíne dňa 3. t. m. otvorili pekne zostavenú poľnohospodársku výstavu. Výstavu sriadilo družstvo hospodárskych spolkov krajinských pod protektorátom arcikniežata Jozefa. Výstava rozprestiera sa v Sade Alžbetinom na priestore 62 kvadrátových jutár. Najvýznamnejšou časťou výstavy je výstava rožného dobytku, je tu vystaveno 1400 kusov kráv volov a bykov, 700 ošípaných, 500 oviec, 450 koňov, 140 psov, 2000 kusov drúbeže. Všetko toho najlepšieho druhu. Zbožie a ostatné hospodárske rastliny vystavené je v štyroch pavillonoch. Zajímave znázornený je rozdiel medzi doľnozeňským a hornouhorským hospodárením. Výstava cukrovej repy, dohánu a pšenice je podobne poučne zostavená a sriadená. Pozornosť vzbudzuje i príkladne znázornený účinok rôznych hnojív a potom výstavy jednotlivých veľkostatkárov, menovite pekná je výstava arcikniežata Jozefa, ktorý vystavil svoje na alcesuthskom statku dopestované hospodárske produkty. Všeobecnú úfubu nachádza výstava ministra Darányiho. Stolice vystavily tiež svoju úrodu. Zajímavá je výstava hospodárskych škôl. Pod slobodným nebom nachádza sa výstava najdokonalejších poľnohospodárskych strojov a tu sa vyskytuje gazdom hodný priestor na učenie. Celá výstava je veľmi podarená. Že je výstava významná dokazuje to, že srbský minister orby Živa-

novič tiež došiel do Segedína obzrieť si výstavu. Výstavu zahájil arciknieža Jozef za prítomnosti ministra orby Darányiho a mnohých vysokých hodnostárov. Slávnosť počala sa omšou, po ktorej šli vysokí hostia a obecenstvo na výstavište, kde Darányi v peknej reči líčiac významnosť výstavy pozdravil arciknieža Jozefa. Po ministrovi nám, mešťanosta Segedína pozdravil arcikniežata, ministra a vôbec celé na slávnosť došlé obecenstvo. Podpredseda kraj. jednoty uhorských hospodárskych spolkov Bajanovics tlumočil vďaka uhorských hospodárov, že arciknieža Jozef prijal protektorát výstavy; vyslovil vďaka svoju i mestu Segedínu, ktoré bezpríkladnou obetivosťou umožnilo výstavu a potom prosil arcikniežata, aby výstavu úradne zahájil. Všetky reči prijalo obecenstvo s hlučným éljenovaním. Na to arciknieža Jozef v utešenej reči pozdravil tých, ktorí uskutočnili výstavu. Pozdravil ministra Darányiho, ktorý tak bezzistne a hľadiac na pravé záujmy ľudu pracuje na pozdvíbnutí hospodárstva a tým na blahobyte uhorského ľudu. S radosťou prišiel do Segedína a znovu sa presvedčil o tom, že ten smer, ktorý vláda sleduje v prospech vlasti je dobrý, lebo v prvom rade zaujala sa ľudu, jehož hlavnou výživou je gazdovstvo a preto vyzýva hospodárske obecenstvo krajiny, aby podporovalo šľachetné snahy našej uhorskej vlády, na jejž čele tiež osvedčený hospodár stojí. Ďakoval ešte raz Kraj. jednotu hospodárskych spolkov a mestu Segedínu, že svojou namáhavou prácou umožnili sriadenie výstavy, ktorá má svedčiť o vývine hospodárstva v milovanej vlasti našej, a potom vyhlásil výstavu za zahájenú. Slová arcikniežata vzbudili veľké oduševnenie a éljenom nebolo konca-kraja. Arciknieža zatým sprevádzaný ministrom Darányim a riaditeľstvom výstavy obzrel si všetky oddelenia peknej a veľmi poučnej výstavy, všade vyslovujúc svoju spokojnosť. Potom bola hostina na počesť hostov.

Zase ukradli pozostalosť. Zdá sa, že kradnutie pozostalostí po zomrevších ľuďoch začína prichádzať do módy. Len nedávno zatkli krémára Langeckera pre po dozrenie, že obkradol súkromníka Vetseyho a už zase stal sa podobný prípad. Asice nedávno zomrel v Budapešti všeobecne za zámožného človeka považovaný Móric Gutlon, ale po ňom nenašli krem starého odevu ničoho. Dedičia už už boli by sa uspokojili, že nič nezdedili, ale ku polícii prišla gazdina Gutlonova a udala, že ona videla u nebohého málo pred jeho smrťou viac tisíc zlatých. Nápadníci na to počali pátrať a zvedeli, že Gutlon pred svojou smrťou mal značný obnos peňazí a vôbec, kto s ním obcoval, je toho presvedčenia, že nebohý mal pekný kapitál, o ktorom však teraz není ani stopy. Následkom toho sklamaní dedičia podali trestné oznámenie, že niekto okradnul mŕtvého. Policia už zaviedla vyšetrovanie.

Hojné Božie požehnanie. Manželka obuvníka Emanuela Riesza v Starej Bystrici (trenč. stol.) porodila tieto dni troch chlapcov a jedno dievča. Štvorčatá na druhý deň zomrely následkom prirodzenej slabosti. Stav šesto-nedieľky je uspokojujúci.

Vyznačený nadlesný. Jeho veličenstvo kráľ vyznačil zlatým záslužným krížom Valenta Kalvára, nadlesného za panstve grófa Königsega v Lieskovi. Odovzdanie záslužného zlatého kríža vyznačenému previedlo sa za peknej slávnosti v Ilave. V nedeľu dňa 27. aug. po omši ilavský hl. slúžny Victoris na promenáde v prítomnosti mnoho obecenstva v sprievode peknej reči pripal záslužný kríž vyznačenému Kalvárovi, ktorý už 60 rokov ztrávil vo vernej službe. Vyznačený r. 1839. vstúpil do služby u Csákyho v Budatíne, r. 1846. dostal sa ku grófovi Königseggovi, v jehož panstve za úplných 53 rokov stál v službe. Za tento dlhý čas vyše 1000 kat. jutár pustého priestoru vysadil stromami a 14.908 kusov rozličnej divočiny zastrelil. Na poludnie bola v kasíne na počtu vyznačeného nadlesného veľká hostina. Vyznačený nadlesný 1. októbra utiahne sa na dobre zaslúžený odpočinok.

Skončené veľké manévry. Toho roku, jako známo, čo sa týka veľkých manévrov, bol rad na Česku. Na okolí Reichstadtu odbyvaly sa veľké manévry, ktoré trvaly viac dní. Po skončení manévrov všetci hlavní velitelia na cvičbách zúčastnivších sa vojov shromáždili sa okolo kráľa, ktorý nad priebehom manévrov vyslovil svoju najvyššiu spokojnosť a pochválil tak vodcov, ako i mužstvo a nariadil, aby to bolo v najvyššom rozkaze oznámené všetkým plukom. Večer v Reichstadte bola veľká fakláda na počtu panovníka, ktorý i so svojim sprievodom o 11. hodine odcestoval do Viedne, kam dorazil v nedeľu rano o 10. hodine.

Nový svätý. Jeden časopis píše, že exkrál Milan podal prosbu ku srbskej synode, aby jeho strýka zavraždeného srbského kniežata Michala vyhlásili za srbského národného svätého. Poslal už viac srbských panovníkov vyhlásila pravoslávna cirkev za svätých, ktorých až poslal majú Srbi vo veľkej úcte.

100.000 mariek odmeny vypísali na taký ochranný prístroj, ktorým sa môžu cestovatelia v prípade srážky alebo ztroskotania lodí ratovať. Túto veľkú odmenu vypísali dedičia nešťastných manželov Pollokovcov, ktorí zahynuli v mori pri ztroskotaní lode „Bourgogne“.

Defraudácia. Jeden úradník Uhorskej eskomptnej banky v Budapešti menom Béla Zenovič defraudoval v banke falšovaním poukázok asi 50.000 zlatých. Béla Zenovics je 26ročný mladý človek rodom z Košíc, ktorý minulého roku vyhral na triednej loterii 20.000 zlatých, ale to bolo jeho zkazou, lebo odtedy počal márnratný život a vyhraté peniaze behom pol roka ztrovil, a keď mu potom nestačilo na zábavy, falšoval poukázky, aby si takto na zábavy a na koňské dostihy potrebné peniaze zadovážil. Zenoviča, ktorý sa priznal ku všetkému, už uväznili.

Požiar. V Ondrašovej (Liptov) tieto dni vypukol požiar, ktorému padly za obeť maštale a majer Emila Pongrácza, stodola podrychtára Martina Minca a dom a stodola Michala Socháňa. Škoda je značná, lebo len Pongrácz bol assekurovaný. Požiar vraj podložila zločinná ruka.

Nová priemyselná odborná škola v Iglave. Minister obchodu Alexander Hegedüs založil v Iglave novú priemyselnú odbornú školu, ktorá sa 1. októbra otvorí. V škole vyučovať sa budú poslucháči v stolárstve, tokárstve a rezbárstve. Za poslucháčov prijmu sa takí 12roční šuhajci, ktorí skončili dve gymnasiálne, reálne triedy alebo šiestu triedu školy elementárnej. Školský poplatok žiaci neplatia. V tom istom ústave sriadený bude i zimný naukobež cieľom odborného vzdelania sa v murárstve, kamenárstve a tesárstve, ktorý potrvá od 1. novembra do konca marca. Za poslucháčov, ktorí majú zaplatiť 1 zl. za zápis a 3 zl. za učenie prijmu, sa takí aspoň 15roční učnia a pomocníci, ktorí majú horoznačené školy a už aspoň rok pracovali pri murárstve, kamenárstve alebo tesárstve. Prosby o prijatie vystrojené svedoctvami treba zaslať do polovice septembra pod adresou: Országos iparoktatási főigazgatóság Budapest, Kereskedelmi ministerium.

Majetok primasov. Dľa hodnoverne zostaveného inventáru majetok knieža-primasa je hoden 3.229.909 zl. 90 krov. Väčšia časť majetku záleží z nepohnutelnosti a síce jest 89.611 katastrálnych jutár úrodného a 4853 jutár neúrodného poľa, ktoré donáša 243.024 zl. 74 kr. ročného dochodku; mosty, mlyny a bane vynášajú 21.907 zl. a árenda 8991 zl., úroky z hotových peňazí a štátnych papierov 139.741 zl. 70 kr., priemyselné podniky donášajú 1400 zl. a iných menších dôchodkov má 7926 zl., to jest všetkého spolu primasský majetok donáša ročne 422.990 zl. 99 krov. Z tohto sa platí ročná daň 144.216 zl. 26 krov, patronátske príspevky a udržiavanie patronátskych budov stojí ročne 48.716 zl., výdavky na gazdovské úradníctvo 56.349 zl., na nové stavby 500 zl. na urbárske gazdovské trovy 1500 zl. stále farchy a požíčky 31.397 zl.; konečne na pensie je vzaté 30.000 zl.; celý výdavok teda činí 323.250 zl. 79 krov a čistého príjmu ostane 89.417 zl. 19 krov. Za vymenovanie trovy platil terajší knieža-primas 26.437 zl. 50 krov; kdežto úpisy a iné cenné papiere majú hodnotu 3.169.350 zlatých.

Nenádala smrť Samuel Süss, hospodár z Istebníka práve keď pri okr. súde v Trenčíne podpisoval zápisnicu, zrazu bez seba klesnul na zem a o niekoľko okamihov vypustil ducha.

Zemetrasenie. Dňa 20. aug. — ako „Z. H.“ píše — v Nemeckej Lupči pocítili slabšie zemetrasenie, ktoré žiadnej škody nenarobilo. Pred deviatimi rokami, 29. januára tiež bolo na tom vidieku zemetrasenie, ktoré však bolo silnejšie než teraz.

Najhlbšia šachta na svete. Posavď bola šachta schladenbašská pokladaná na najhlbšiu na svete, lebo je 1748.40 metrov hlboká. Teraz túto predstihla šachta parušovická v Pruskom Sliezsku, ktorá meria do hlbky 2003.34 metrov. Koľko asi chrámových vež by sa dalo uložiť jedna nad druhú do tejto obrovskej hlbky. Vítanie šachty trvalo od 20. januára r. 1892 do 17. mája r. 1893 Tropy obnášaly 75.225 mariek 52 fenikov.

Slezinnou sneťou nakazení ľudia. V Trnoveci asi pred tromi týždňami tamojšiemu ev. farárovi odpadol kus rožného statku. Ponevác ale krátko pred odpadnutím hovädo zlomilo si rebro, odpadnutie pripisovali tomuto. Je však pravdepodobné, píše „Liptó“, že patriční suazili sa zatajiť v čom je vlastne vec a hovoria sa, že vraj zverolekárovi ukázali vnútornosti zdravého hoväda a tak mäso odpadnutého kusa vymerali. Odtiaľto zavliekla sa epidemia nielen na statok obce, ale i na ľudí, ktorí sa následkom otrávenia krvi nakazili slezinnou sneťou. Pri odraň odpadnutého kusu pomáhajúci Juraj Subuli, Juraj Laco, Peter Laco a Ján Ondruš Grešovie dostali tú chorobu a Juro Subuli už aj zomrel. Ďuro a Peter Laco sú už v Budapešti na klinike a Ondruš pojde ta tiež i s Jánom Rubišom, ktorý tú chorobu dostal pravdepodobne pri vkladaní Subuliho do umrlejšej truhly, lebo vzdor nariadeniu lekárov nenatiahol si rukavice a teraz sa už ukazujú na ňom príznaky tej strašnej nemoci.

Domov šiel zomreť. Zoltán Ujhely, stoličný praktikant v Budapešti šiel navštíviť svoju matku v Baláz-Darmotách a tam na druhý deň v zahrade sa zastrelil. Má sa za to, že nešťastného mladíka nervový neduh primal k zúfalému skutku, práve tak, jako pred niekoľkými rokami jeho staršieho brata.

Záhľadný prípad. O veľmi záhadnom prípade píšu z Brunoviec v nitrianskej stolici. A síce v jednej izbe Vendelína Cibika zahradníka u br. Mednyánszkeho od istého času stoly, postele, stoličky tancujú, obrazy a knihy lietajú. Preľaknutý zahradník sdělil to susedom a keď títo prišli medzi nimi i poštár, guvernanka Mednyánszkych, železničný úradník prepodivné zjavy sa opakovali. Stoličky sa prevrhly, stôl prekotil sa hore nohami a potom zas vstal, guvernante na hlavu vyletel zahradníkov klobúk, ktorý posial na posteli ležal; v kúte opretá metla počala po izbe tancovať a potom uderila jedného mládence po stehne. Zahradník so svojimi známymi celý dom prekotal, ale ani len stopy nenašiel po tej zázračnej sile, ktorá tie veci vystrájala. Brunovskí občania podali prosbu hlavnému slúžnemu v Novom Meste nad Váhom, aby zavidol vyšetrovanie v tejto záhadnej veci. V zahradníkovom byte ešte vždy straší, tak že Cibik prinútený bol vystahovať sa z bytu do iných miestností panského majera.

Horúčosť a suchota v Anglicku. V Anglicku ešte nepamätajú na takú veľkú suchotu a tak horúce počasie, aké teraz tam panuje. Už od mesiaca nepršalo ani kvapky, čo je neslýchaná vec v Anglicku. Zem kryje veľká vrstva prachu, rastlinstvo hynie, tráva a stromy sú páčivým slnkom oškvrknuté. Menovite v Londýne cítia horúčosti. Teplomer v chládku ukazuje tepla 31° Cel. Vážnu starosť robí nedostatok vody; vrchnosť už i zakázala polievať zahrady, verejné sady a parky, aby sa sporilo s vodou. Ľad strašne stúpa v cene, teraz je dvadsaťkrát drahší než za obyčajných okolností! Není tomu ani div, keď pomyslíme, že v Londýne vyše 20.000 metrických centov ľadu spotrebujú denne.

Nevinne zavraždený. Sdelili sme, že v Aranyosi Franc Zima zastrelil Vilmu Farago, lebo nechcela zaňho ísť a že otec zastrelenej devy vidlami preklal vraha. Teraz z Miškovca oznamujú, že sa táto udalosť stala cele ináč. Franc Zima nebol vrahom devy, lež jeho sok, jeden dosaváď neznámy človek, ktorý vidiac, že je Zima u dievčata, zo žiarlivosti cez okno zastrelil dievča. Na výstrel vbehnul do chyže starý Faragó a mysliac, že Zima zabil jeho dcéru, oboril sa na tohoto a preklal ho vidlami. Žandári sú však už na stope opravdovému vrahovi.

Za päť minút kura zabité a upečené. Hlavný kuchár v jednom parížskom hoteli stavil sa nedávno so svojim súdruhom, že za 10 minút kura zabije, ošklbe, upečie, rozkrája a k jedeniu pripravené na stôl prinesie. Potreboval ale len polovicu vytknutého času; lebo po dvoch minútach bolo kura zabité, ošklbané a vypitvané a v ďalších troch minútach upečené a rozkrájané. To je už potom šikovný kuchár.

Námluva v Japonsku, či aspoň na jednom z ostrovov japonských deje sa nasledovne: Keď dosiahne tam mladík veku 18 až 25 rokov, vyhľadá si sám vkusu svojmu primeranú devu. Keď ju našiel, každého večera stahuje sa sám do domu svojej vyvolenej a vracia sa až rano, ale vo všetkej poctivosti. Nesmie sa v dome dotknúť ničoho a najmenej svojej obľúbenej. Preto nosieva sebou na chrbte svoju posteľ a opäť sa s ňou i vracia. Keď presvedčil nezvratnou vytrvalosťou dievča a jej rodičov o vážnosti svojej lásky, prikročí sa k zaslúbeniu a o nedlho na to ku svatbe, ale nie za obradov v Japonsku obvyklých, lež únosom. V niektorý z nasledujúcich dní po zaslúbení nenadáde prepadne mladoženich dom svojej milej, unesie nevestu a učini ju svojou ženou. O oddávkach a slávnostnej hostine niet ani reči, ač je to dľa tamejších zvykov veľmi slušné. Či dievča súhlasí s tým, nikto sa netáže. Strana útočiaca ju unesie i násilím a odovzdá úplne v moc ženichovu. A napriek tomu žijú takí manželia v budúcnosti šťastne.

Najväčšie lesy sveta. Najväčší les Severnej Ameriky rozprestiera sa na priestore Quebecu a Ontaria po Hudson a polostrov Labrador; dĺžka lesa obnáša 2750 a šírka 1600 kilometrov. Južná Amerika má tiež obrovské lesy; najväčší je ten, ktorý sa rozprestiera od severnej Brazílie cez údolie Amazonu až po Peru v dĺžke 3300 a v šírke 2000 kilometrov. Cestovatelia v Južnej Afrike podávajú chýr o obrovskom pralesi, ktorý sa rozprestiera od údolia Kongo az po pramene Nilu a Zambezu. Jeho dĺžku dosaváď nemohli ustáliť, šírka tohoto pralesa obnáša asi 4800 kilometrov. Južná Sibiria má tiež obrovský les, ktorý sa rozprestiera od rieky Ob až po údolie Indigirky; dĺžka lesa činí 4800, šírka ale 2700 kilometrov. Tieto obrovské priestory takrečeno výlučne pokryté sú jedlami. Na mnoho tisíc štvorcových kilometrov týchto lesov ešte nebola ľudská noha. Stromy sú i päťdesiat metrov vysoké a tak husto sú jeden pri druhom, že je nemožnosťou pomedzi ne sa prebrať.

Poriadky proti prevlečeniu moru. Vzhľadom na mor panujúci v Portugalsku minister kupectva Alex. Hegediüs vydal nariadenie, ktorým zakazuje všetkým premávkovým podnikom (železničné, plavebné a poštové) dovoz z Portugalska pochodiacich predmetov a všakových vecí.

V hneve. Ján Gregus ml. v Dobronivej (zvol. st.) povadil sa s gazdom Jánom Kiszelyom a vytiahnuť nôž zadal mu päť rán. Kiszely po dvojdnovom trápení skončil. Vraha už uväznili.

KU OBRÁZKU.

Modliaci sa Turek.

Turecký ľud, čo sa týka pridržania sa svojej viery, je jeden z najfanatickejších. Zakladateľom ich viery bol Mahomed a preto ich náboženstvo menuje sa mahomedánske ináč i islamom zvané. Mahomed narodil sa r. 571 v Mekke a jako kupecký pomocník pojal si vdovu svojho bývalého pána. Z ôsmich detí po ňom ostala len jedna dcéra Fatima. Mohamed do svojho 35. roku bol šikovným obchodníkom a zbohatnúc, začal sa zaoberať so zostavením základov novej viery. Mával vizie a o niekoľko rokov vystúpil ako nový prorok a našiel nasledovníkov. Zpočiatku prenasledovalo ho jeho rodné mesto, ktoré potom so svojimi prívržencami porazil mečom v ruke. Medzitým zomrela mu manželka a on si potom pojal deväť nových. Zomrel v Medine 9. júna r. 632, ale jeho mŕtvolu pozdejšie slávnostne prenesená bola do Mekky, ktoré je svätým mestom Turkov. Učenie Mahomedovo obsažené je v koráne. Majú jedinú všeobecnú vyznanie viery, ktoré znie: „Niet boha mimo Boha a Mahomed je jeho prorok.“ Uznávajú Ježiša ale len ako proroka, Mahomeda však za najväčšieho. Mahomedáni veria, že je osud človeka vopred určený, veria v anjelov, v dobré a zlé duchy, posledný súd a zmŕtvých vstanie. Korán sľubuje veriacim raj plný telesných rozkoší a je Mahomedanom nie natolko náboženským ako svetským zákonníkom. Korán prikazuje päť povinností: čistotu, modlenie, pôst, almužnu a púť do Mekky. Mahomedáni modlia sa päťkrát denne a každá modlitba spojená je s umývaním, každoročne slávia dva sviatky bajram, podobné našim veľkonočným. Prvý hajram, veľký, slávia tri dni, druhý, malý, 70 dní po veľkom a trvá 4 dni. Každý pravý veriaci aspoň raz v svojom živote má navštíviť Mekku, a nenie-li sám chudobný dať má 40. diel svojho majetku chudobným. Sviňské mäso jest a víno piť sa im zapovedá; obriezka uvedená je jako u židov. Jedna zo zásad mahomedanismu je šírenie viery mečom a podmaňovanie neveriacich, ktorých nazývajú ďaurami. Tomuto treba pripísať veľké šírenie sa tureckého panstva svojho času. Turci tiež svätia jeden deň v týždni: piatok, kedy z minaret v čas určený ku modlitbe muzzeninovia napomínajú veriacich k povinnostiam naproti Allahovi (Bohu) a jeho najväčšiemu prorokovi Mahomedovi. Námestníkom proroka je turecký sultán, ktorý každý piatok

ide so skvostným sprievodom do minarety na selamik. Rannú a večernú modlitbu Turek nikdy nepremešká ani keď je na ceste.

I náš obrázok predstavuje modliaceho sa Turka. Cestujúc na koni zastihla ho doba večerná, v ktorej uctieva Allaha a on sosadnúc s koňa pripravil si miesto svojho modlenia. Prestrel pokrovec, položil naň svoju zbraň a obrátiac sa tvárou k svätému svojmu mestu Mekke, vzyva Allaha a jeho proroka Mahomeda.

K OBVESELENIU.

V škole.

Učiteľ (ku advokátovmu synkovi): Kto robí dobré skutky, toho prijme po jeho smrti Pánbôh do neba. Ale čo sa stane s tým, ktorý pácha zlé skutky?

Synček advokátov: Toho obráni môj otec.

Malý lhár.

— Janko, ty si vypil mlieko z tohoto hrnčeka?

— Nie mama, ja som ho nevypil, ale ho vypila zemla.

— Tak a kde je tá zemla?

— Tú som z pomsty zjedol.

Anekdoty historické rozprávajú všeličo a tak tiež aj dľa zpráv historických nasledovné: „Alžbeta, anglická kráľovná odkázala svojmu vyslancovi, ktorý bol v Paríži v nebezpečí, aby sa nebál, lebo že mu za to kráľovským slovom ručí, že prinajmenej sto francúzskych hláv padne, jestli by sa mu najmenšie pribodit malo. „Lenže“, povedal vyslanec, „ani jedna z nich na moje prázdne plecica nepristane“, odpovedal ľahostajne vyslanec, keď to počul.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 7. septembra.

V budapešťianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 68, zadok 80, polievková

72, jazyk 72, obličky, ľadviny 90, čistené 180 krov za 1 klgr. — *Baranina*: predok —, zadok — krov za 1 klgr. — *Teľacina*: 80, lopatka 80, stehno 90 krov za 1 klgr. — *Bravčovina*: 64, stehno a lopatka 72 krov za 1 klgr. — *Šunka*: pražská 90, surová 68 krov za 1 klgr.

Masť: Sviňská 60 krov, loj 58 krov, slanina ku roztopeniu 58 krov a husacia masť 130 krov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 50, sliepku 85, kohúta 95 krov. Za jednu tučnú kačku 130, za tučnú hus 380 krov. — *Očistená drúbež*: kura 60, sliepka 90, kapuň 110 krov, hus 200 (za jeden klgr. — krov), morka za kus 260 krov, a kačka za kus 90 krov.

Vajeia: Ku vareniu väčšie 36 kusov za 1 zl., menšie 7 kusov za 20 krov, ku čaju 3 kusy za 10 krov.

Ryby: Kapor 80, sumec 80, štika —, zubáč 140, jesater 200, okúň — krov. Raky: kus za 15 krov.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 95. ku čaju 120 krov za 1 klgr. Brindza 24 krov za kilo. — Smotana 28 krov za liter. — Pár holubov 30 krov, divá hus —, divá kačka 70, jarabica 50 krov za kus. — Zajac za kus 1 zl. 50 krov. — 1 klgr. divej svine — krov, stehno srny 320 krov. — Zemiaky nové 3 kr. za klgr.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
zlat.	14.30	13.70	13.10	12.40	12.00	11.60
číslo:	6	7	7½	8		
zlat.	10.80	9.40	7.80	5.80		

Pšeničné otruby drobné po zl. 4.10, hrubé po 4.00.

Zeleniny: *Zemičky* ružiaky zl. 1.60—2.20, žlté zl. 2.60—3.00, rožky zl. 2.80—5.00, biele zl. 1.10—2.00 za metr. cent. *Kapusta* (v hlávkach) za kus 15 krov. — *Cibula* zl. 2.00—4.00 m. c. *Zeler* 100 kusov zl. 40—50.

Strova: *Hrach* nový 8 kr., čistený starý 6—14 krov za liter. *Šošovica*: domáca 7—9 za klgr. *Riža* 10 krov za kilo.

Chlieb: miestny od pekára biely 13—18 krov, čierny 11—14 krov za kilogrammu.

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 7. septembra.

Obilie	Jakosť dľa hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	75-81	8.20	8.75	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	3250	3390
" pešťianska	75-81	8.15	8.75	Uhorská zlatá renta 4%	118.00	118.50	Pešt. uh. kupec. b.	1435	1437
" stolnobebradská	75-81	8.20	8.80	" korunová renta 4%	95.75	96.15	Pešt. prvá vlaš. sporiteľňa	8350	8375
Raž (žltá)	70-72	6.45	6.65	Uhorské regálové úpisý 4½%	99.75	100.75	Šalgó-tarjanská banka na ublie	324.00	325.00
Jačmeň na krm.	62-64	5.90	6.90	" premiové úpisý	161.75	162.75	Záložné listy.		
" na pátku	62-64	5.50	5.79	Uhorská tiskovo-segedínska požička 4%	140.00	141.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4½%	84.57	95.75
" na várku	64-66	6.60	7.00	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	120.25	121.25	Uhorského úver. záložného ústavu 4½%	100.00	101.00
Ovos	39-41	5.50	5.65	" vyvážkove úpisý 4½%	93.50	94.50	Uh. úver. ústavu s orémion 4%	120.50	121.50
Kukurica	—	4.85	5.00	Spoločná požička v bež. peniazoch 4½%	100.00	100.50	Peniaze.		
" 2. sorty	—	4.15	4.45	Zreby.			Uhorský dukát	5.67	5.72
Rejvíz	—	11.30	11.80	Spolku „Jó aziv“	3.40	3.80	Övadsat-frankovník	9.56	9.59
Datelinové semá, luc.	—	36.—	40.—	Uhorského „červeného kríža“	9.50	10.00	Nemecká ríšska marka	58.90	59.00
" " červené	—	30.—	32.—	Rakúskeho	21.00	21.50	Striebro	—	—
Sviňská masť pešťianska	—	49.00	49.50	" " " "	6.—	6.50			
" " viedčská	—	—	—						

Kassa - Oderberg.							Oderberg - Kassa.								
Stanice	triedy	osob. vlak 1-III.	rýchlo vlak 1-II.	osob. vlak 1-III.	osob. vlak 1-III.	rýchlo vlak 1-II.	osob. vlak 1-III.	triedy	osob. vlak 1-III.	osob. vlak 1-III.	rýchlo vlak 1-II.	osob. vlak 1-III.	osob. vlak 1-III.	osob. vlak 1-III.	
Kassa	ind.	8:40	4:34	6:30	10:20	1:12	4:00	Oderberg	ind.	6:12	8:26	10:50	12:19	5:50	1:08
Tihany ōrh.	»	*8:48	—	—	*10:27	—	—	Karwin	»	7:00	9:06	11:20	12:43	6:17	1:31
Sz.-Istvn mh.	»	8:59	—	6:44	10:37	—	4:15	Teschen	»	7:40	9:40	11:42	1:03	6:40	1:48
Tereb ōrh.	»	*9:08	—	—	*10:45	—	—	Trzynietz	»	—	10:01	12:01	1:16	7:01	1:59
Abos	»	9:13	4:55	6:54	10:50	1:32	4:26	Jablunka	»	—	10:25	12:18	1:33	7:21	2:16
Nagy-Ladna ōrh.	ind.	*9:29	—	—	*11:07	—	*4:48	Cscza	ind.	7:30	—	12:55	2:05	7:58	2:48
Kis-Ladna	»	9:37	—	7:11	11:15	—	4:51	Kraszn	»	7:46	—	—	2:21	8:15	3:04
-Ruzs. ōrh.	»	*9:42	—	—	*11:20	—	*4:56	Ochodnicza ōrh.	»	*7:52	—	—	*2:26	*8:21	—
Hmor mh.	»	9:54	—	7:24	11:32	—	5:08	Kiszuczca-Ujhely	»	8:81	—	1:29	2:33	8:29	3:16
Phnix mg.	»	*10:06	—	—	*11:44	—	*5:20	Kis-Rudina ōrh.	»	*8:06	—	—	—	*8:34	—
Margitfalu	»	10:11	5:30	7:37	11:48	2:16	5:24	Zsolna	»	8:15	—	1:44	2:46	8:43	3:28
Istvnhuta	ind.	10:29	5:41	7:50	12:05	2:28	5:43	Vrna	ind.	8:45	—	2:18	3:14	9:19	4:26
Klukn ōrh.	»	*10:34	—	—	*12:09	—	*5:47	Sztrecsn mh.	»	*8:49	—	—	*3:18	*9:25	*4:31
Krompach	»	10:43	5:49	7:59	*12:17	2:37	5:56	Ruttka	»	9:01	—	2:27	3:30	9:40	4:45
Szepes-Olaszi	»	10:56	5:57	8:08	12:29	2:46	6:08	Szucsny	»	9:18	—	2:47	3:51	—	5:09
Olezn ōrh.	ind.	*11:05	—	—	12:38	—	*6:17	Turn	»	9:24	—	—	3:57	—	5:15
Haraszt mh.	»	*11:12	—	—	*12:46	—	*6:25	Sutt ōrh.	»	*9:29	—	—	*4:03	—	*5:21
Mrkusfalva	»	11:22	*6:14	8:28	12:58	3:05	6:36	Kralovn	»	9:37	—	3:05	4:10	7:30	5:29
Igl	»	11:36	6:24	8:40	1:13	3:16	6:50	Sztankovn ōrh.	ind.	*9:44	—	—	*4:16	*7:35	*5:36
Szepes-Sm. ōrh.	ind.	*11:47	—	—	*1:40	—	*7:10	Fenyhza	»	9:49	—	*3:12	4:21	7:42	5:41
Hadusfalva ōrh.	»	*11:53	—	—	*1:47	—	*7:18	Gombs mh.	»	*9:54	—	—	*4:25	*7:50	*5:45
Kposztafalu	»	12:05	—	9:09	1:59	3:36	7:32	Hrbolt ōrh.	»	*10:00	—	—	*4:31	*7:59	—
Schavnyik ōrh.	»	*12:10	—	—	*2:04	—	7:37	Rzsah fongyr	»	10:05	—	—	4:36	8:06	5:56
Gnocz mh.	»	*12:22	—	9:25	2:17	—	7:49	Rzsahegy	»	10:08	—	3:27	4:39	8:10	6:00
Szepes-Szombat ōrh.	»	*12:27	—	—	*2:22	—	*7:53	Liszkfalu ōrh.	ind.	*10:17	—	—	*4:45	*8:23	*6:10
Poprd-Felka	»	12:30	7:00	9:30	2:25	3:55	7:56	Lipt-Tepla.	»	10:24	—	*3:37	4:52	8:33	6:18
Batizfalu	ind.	—	—	9:55	—	4:21	8:16	Kis-Olaszi mh.	»	10:30	—	—	4:58	8:41	6:25
Lucivna-frd mh.	»	—	*7:29	*10:03	—	*4:28	*8:23	Lipt-Tarncz mh.	»	10:39	—	—	5:07	8:52	6:34
Csorba	»	—	7:40	10:18	—	4:42	8:38	Lipt-Szt.-Mikls	»	10:45	—	3:53	5:13	9:00	6:40
Vgfalva	ind.	—	—	10:31	—	5:00	8:51	Okolicsn ōrh.	ind.	*11:01	—	—	*5:28	—	—
Vychodna	»	—	—	10:42	—	5:11	9:01	Szt.-I.-Pottornya mh.	»	11:07	—	—	5:34	—	7:02
Kirly-Lehota mh.	»	—	—	11:01	—	5:29	9:18	Lipt-Ujvr.	»	11:14	—	4:11	5:41	—	7:09
Lipt-Ujvr.	»	—	—	11:13	—	5:42	9:25	Kirly-Lehota mh.	»	11:22	—	—	5:48	—	7:17
Sz.-I.-Pottornya mg.	»	—	—	11:18	—	5:48	9:30	Vychodna	»	11:44	—	—	6:06	—	7:36
Okolicsn ōrh.	»	—	mies. v. *11:22	—	*5:53	—	—	Vgfalva	»	11:57	—	—	6:18	—	7:47
Lipt-Szt.-Mikls	»	—	7:35	11:28	—	6:00	9:40	Csorba	»	12:10	—	4:45	6:30	—	7:58
Lipt-Tarncz mh.	ind.	—	7:44	11:45	—	6:21	9:55	Lucivna frd mh.	ind.	*12:23	—	4:56	*6:43	—	*8:12
Kis-Olaszi mh.	»	—	7:55	11:54	—	6:30	10:04	Batizfalu	»	12:36	—	—	6:51	—	8:20
Lipt-Tepla	»	—	8:03	12:00	—	6:36	10:10	Poprd-Felka	»	12:45	3:00	5:10	7:00	3:40	8:30
Liszkfalu ōrh.	»	—	*8:12	*12:06	—	*6:42	*10:16	Szepes-Szombat ōr.	ind.	r vlak *3:08	—	—	*8:43	*8:48	
Rzsahegy	»	—	8:19	12:11	—	6:47	10:20	Gnocz mh.	»	Poprd 3:14	—	—	7:19	*8:48	8:53
Rzsah fongyr	ind.	—	8:32	12:17	—	6:56	10:26	Schavnyik ōrh.	»	1:00	3:26	—	—	4:00	9:04
Hrbolt ōrh.	»	—	*8:39	*12:21	—	*7:00	—	Kposztafalu	»	—	3:37	—	7:33	4:07	9:09
Gombs mh.	»	—	*8:48	*12:27	—	*7:06	*10:35	Hadusfalva ōrh.	»	—	*3:48	—	—	*4:18	*9:16
Fenyhza	»	—	8:58	12:33	—	7:12	10:41	Szepes-Smegh ōrh.	»	—	*3:55	—	—	4:25	*9:21
Sztankovn ōrh.	»	—	*9:03	*12:36	—	*7:16	*10:45	Igl	»	1:24	4:00	—	7:50	4:30	9:25
Kralovn	»	—	9:10	12:41	—	7:21	10:50	Mrkusfalva	ind.	1:51	4:27	—	8:15	4:53	9:49
Sutt ōrh.	ind.	—	—	*12:50	—	*7:31	*10:59	Haraszt mh.	»	—	4:36	—	—	*5:02	*9:56
Turn	»	—	—	12:57	—	7:38	11:06	Olezn ōrh.	»	—	*4:43	—	—	*5:09	*10:03
Szucsny	»	—	—	1:03	—	7:44	11:12	Szepes-Olaszi	»	2:08	4:50	—	8:33	5:16	10:08
Ruttka	»	8:00	—	1:10	—	7:51	11:19	Krompach	ind.	2:19	5:05	—	8:47	5:30	10:21
Sztrecsn mh.	ind.	*8:15	—	*1:37	—	*8:25	11:46	Klukn ōrh.	»	—	*5:11	—	—	*5:36	*10:27
Vrna	»	8:24	—	1:43	—	8:31	11:51	Istvnhuta	»	2:29	5:17	—	8:56	5:42	10:32
Zsolna	»	8:34	—	2:52	—	8:40	12:00	Margitfalu	»	2:37	5:27	—	9:05	5:52	10:41
Kis-Rudina ōrh.	ind.	*9:04	—	—	—	*9:21	—	Phnixhuta mh.	ind.	—	*5:36	—	—	*5:58	*10:47
Kiszuczca-Ujhely	»	9:11	—	2:33	—	9:27	12:48	Hmor mh.	»	—	5:44	—	9:21	6:11	*10:58
Ochodnicza ōrh.	»	*9:18	—	*2:38	—	*9:33	—	-Ruzsin ōrh.	»	—	*6:00	—	—	*6:22	*11:08
Kraszn	»	9:25	—	2:45	—	9:41	1:00	Kis-Ladna	»	—	6:07	—	9:36	6:30	11:14
Cscza	»	9:40	—	2:53	—	9:55	1:13	Nagy-Ladna ōrh.	»	—	*6:13	—	—	*6:36	*11:19
Jablunka	»	10:21	5:18	3:29	—	10:36	1:44	Abos	»	3:17	6:25	osob. 9:20	9:50	6:48	11:29
Trzynietz	»	10:44	5:43	3:45	—	11:03	2:00	Tereb ōrh.	ind.	—	*6:42	*9:24	—	*7:06	—
Teschen	»	10:53	2:45	3:55	8:40	11:18	2:11	Szt.-Istvn mh.	»	—	6:52	9:33	10:06	7:15	11:43
Karwin	»	11:21	3:18	4:19	9:09	11:54	2:31	Tihany ōrh.	»	—	*7:02	*9:42	—	*7:23	—
Oderberg	»	11:50	4:00	4:45	9:45	12:25	2:55	Kassa	»	3:47	7:10	9:25	10:20	7:30	11:50

Kralovn - Arvvralja - Szuchahora						Szuchahora - Arvvralja - Kralovn.									
Stanice	mies. v. 1-III.	mies. v. 1-III.	Stanice	mies. v. 1-III.	mies. v. 1-III.	Stanice	mies. v. 1-III.	mies. v. 1-III.	Stanice	mies. v. 1-III.	mies. v. 1-III.				
Kralovn	in.	10:00	4:30	Arvvralja	er.	11:45	6:16	Szuchahora	er.	6:15	—	Medzibrody	in.	*9:18	*5:22
Prnica	»	10:28	5:00	Dluha	in.	12:25	6:55	Ljeszek	in.	6:55	2:50	Bezine ōrh.	»	*9:28	*5:32
Isztebn mh.	»	10:37	5:09	Kriva ōrh.	»	*12:39	*7:09	Trsztena	»	7:13	3:10	Als-Kubin	er.	9:39	5:43
Nagyfalu	»	10:47	5:19	Podbjel	»	12:48	7:18	Turdossin	»	7:35	3:37	in.	11:10	5:57	
N.-Biszterecz	»	*10:54	*5:26	Nizsna ōrh.	»	*12:59	*7:39	Nizsna ōrh.	»	*7:53	*3:55	N.-Biszterecz	»	*11:15	6:02
Als-Kubin	er.	10:59	5:31	Turdossin	»	1:27	7:51	Podbjel	»	8:06	4:11	Nagyfalu	»	11:27	6:13
Bezine ōrh.	in.	11:13	5:44	Trsztena	»	1:54	8:10	Kriva ōrh.	»	*8:13	*4:18	Isztebn mh.	»	11:37	6:23
Medzibrody	»	*11:34	*6:05	Szuchahora	er.	9:10	9:10	Dluha	»	8:37	4:42	Prnica	»	11:55	6:39
								Arvvralja	er.	9:02	5:07	Kralovn	»	12:20	7:03

Hrub tsia značia non hodiny. * Podmienene vlak zastane. Tlaou cis. a krf. dvornej knihtlaiarne Viktora Hornynskeho v Budapešti.